

Buka Ha'ata'i

Gere Mamaani 'Iniai Bukani

'A 'ua? 'O aidangisiai he'ete'i hairiu anai ha'atee ha'agorohi mana ha'a-aneane? Gau ha'atee ha'agorohia Jisas 'iniai here na haua tanagia mana mareho goro na bane'i tanagia. Magau ha'a-aneanea Jisas 'inia 'ia naasi Garena God, magau ha'a-aneanea 'iniai barongana.

Ni Buka Ha'ata'i 'e buka na honu 'iniai ha'a-aneane. 'A ha'a-aidangisigia goro 'inia tei naasia Jisas. 'A ha'a-aidangisigia 'iniai 'omesia nagai haa Jisas na'i ha'ahakonai dangi.

'Ia Jisas 'a ha'ata'inia tanaa Jon 'i mwani mareho nara awa na'i bukani. 'A 'onaa do'a 'omesi'i na'i mauru'aa, ma'ata 'a ai'a do 'a mauru. 'Ia Jon 'a re'i'i tara'i mareho ha'abu'oahu ma ra'i ha'ara 'ini'i mareho narai to'o na'i 'oha nai boi mau. Taha na'ia Jon 'a 'omesi'i na'i 'ohasi ra bwara di'u 'anai 'unu ha'agorohi'i hura'a. Naasi 'iia 'a 'unu'i moi hura'ai taha nara 'ome ta'isada bei'i taha na 'omesi'i.

'Oi abui ha'imaania do'oi aidangisi'i hako moe'a i mwane mareho na'i Buka Ha'ata'i, 'inia 'ia Jon ma ai'a aidangisi'i hako ro'u! Ma'ata 'oi ha'imaania do ni taha na'ia Jon 'a ha'ata'inia hura'a tanagia, 'ai ha'ata'inia tana'o do 'ia Jisas na hauasa ma ahaaha baani'i mwani mareho hako.

'Oha na'oi 'oha'iniai Buka Ha'ata'i 'oi wai'ado'ado surisuri'i taha na'o matai ha'a-aneanea 'ini'i a Jisas.

¹ Naani taha 'ia God 'a ha'ata'inia tanaa Jisas Kraest 'anai ha'arangasia tanaraaui sae tatau'aro ana'i 'iniaia taha na bwa'i orema maai to'o'a. Mia Kraest 'a ha'ataariai enjel tanaaua Jon i sae tatau'aro ana, 'anai ha'ata'inia tanaau. ² Minau 'au maani'i mwane maho nau re'i'i. Naia naasi ha'atee ana'ia God na 'ia Jisas Kraest na ha'ata'ini'i tanaau. ³ 'Ia God 'ai ha'agorohirai nei ra 'oha'inia hura'a i bukani tanaraaui sae ni heisoi, mai ha'agorohirai nei ra rongoa mara ha'isuria. Na madoraa 'a raumwadu'a mana mareho nau usu'i na'i usu-usuni rai to'o'a.

Usu-usu Na Haa'i a Jon

Tanaraaui Saeni Heisoi Na'i Eisia

⁴⁻⁵ Inaua Jon nau usu'i usu-usu 'ini tana'amoui sae ni heisoi na'i biu 'omaa na'i Provensi Eisia. Mau ha'arahesi mia God mea Jisas Kraest mana biu Hi'ona nara awa na'i maanai dora ni mwaeraha ana God rai goro 'ini'amou marai ha'a-awagoro'amou.* 'Ia God naasi na bwane awa mau mai, ma na'i ro'u mau 'ohani, mai awa ro'u mau na'i 'oha naigu boi. 'Ia Jisas Kraest 'a mangudi tarau 'anai taroha'ini'i ha'atee ana'ia God. Me 'iia naasi nei tahamora na suruta'e aho'i baaniai mae na bwa'i mae ro'u ta 'oha. 'Iia 'a marungi'i hakoi mwani mwaeraha ni marewana. 'A ta'ahigia ma ruhasigia baani'i ora-ora'a agaa'i 'iniaia 'abuna. ⁶ Ma marungigia 'onaai mwaeraha, ma haugaau 'onaai Piriisi neina gai tau'aro tanaa

---

* **1:4-5** Biu Hi'ona: Na'i Baebol, i naba biu 'e naba hauasa. Naasi, 'iraau sae madoma nara aidangisiai Baebol ra 'adoma'inia do ai'a huunai biu Hi'ona. Me ra hadanga'inia moi ta'i Hi'ona Maea na hauasa.

God i Amana. Gau magai ha'a-aneanea magai ha'aasaa 'iniaia mena ana tarau tarau. Amen.

⁷ 'Ado'adoa! 'Ia Jisas 'ai boi aho'i na'i hunganai rorodo. 'Iraau hakoi mwane sae rai 'omesia, rei'uaa 'iraaui nei rau rubu'ia 'iniaia oo'o rai 'omesia ro'u. Miraau hakoi sae rai angi uru-uru na'i 'oha rai re'ia. Ni mahosi 'ai to'o o'asi. Amen.

⁸ 'Ia God aga na mena ma bwane awa mau mai, ma awa mau na'i 'ohani, mai awa ro'u mau na'i 'oha naigu boi, 'a o'ani, "Inau naasi Alfa mana Omega, na taraawa'a mana hahakodi mwani mareho."†

'Ia Jon 'A Re'ia Jisas Kraest

⁹ 'Inaua Jon 'e ta'i do'oramoou beia Jisas Kraest. 'Igaau gau rongomaata'i suriai awa gau haa na'i bahainai heimarungi ana, ma'ata 'iia 'ai ha'a-wetewetegaau 'anai ura baabau. 'Inau ra gaasiau na'i gere marau Patmos suriai taroha'inia aguai ha'atee ana'ia God mana ha'ausuringa'i ana'ia Jisas. ¹⁰ 'E ta'i dangi sade na Hi'ona Maea 'a rabe beiau. Mau rongoa na'i murigu i ringe na rongo raha mana aohana 'a 'onaai ahuri. ¹¹ 'A o'ani, "Oi usu'i dio na'i buka i taha na'oi re'i'i. Ma'oi ha'ataari'i 'ari tanaraau sae ni heiso'i na'i Efesas, Smana, Pagamam, Taetaatera, Sadis, Piladelfia mana Leodisia."

¹² 'Augu rihota'i aho'i do wai re'iai sae na ha'ateesi mau re'iai biu raita gol nara ura-ura.

¹³ Ma'e maho 'ome 'onaai sae na ura na'i 'ubutadi raita 'isi 'a 'ome 'onaaii Gare'i Inoni. 'A siri na'i to'oni tewa na dio tari ano. Mana bwana ra

---

† **1:8** Alfa mana Omega: Ni rua ha'ateesi naasi taraawa'anai leta mana leta ha'ahako na'i alfabet adaui Grik.

tau'arona 'iniaai gol 'a garia na'i waiburuna. ¹⁴ Ni bwauna mana warihuna ra mamaahui 'onaai tagai 'abe, mana maana ra 'onaai ngarungarui 'eu. ¹⁵ Ni uwana ra 'ome 'onaai dorai bras na madoro 'iniaai 'eu, mana ringena 'a rongo 'onaai aohanai wai na kae ahe. ¹⁶ Ma dauai biu hee'u na'i rima odona. Ma'e naihi na mwamwakuu hairiu na hura'a na'i ngoona. Ni hauraena tari auru na'i 'u'una 'a wadora'i 'onaai 'oha na rara wetewete i sina na'i atoa.

¹⁷ 'Oha nau re'ia, 'au topira'i ruru mau abwa auru dioi ano na'i maana 'onaai sae na mae. Mia dau mai beiau 'iniaai rima odona ma o'ani, “O'i abu mamaa'u! 'Inau naasi taraawa'a mana hahakonai mwani maho. ¹⁸ 'Au mae mau tahi aho'i ro'u, mau bwa'i mae'a ro'u ta 'oha. 'Inau naasi maanai bara 'anai mae, minau to'o mena ro'u 'ini'i aunga nara awa na'i dora adaa'i nei ra mae. ¹⁹ 'O'i usu'i dioi taha na'o re'i'i nara bwane to'o'a, mana taha na'o re'i'i nara to'o na'i 'ohani mana taha rai to'o ro'u mau ta'oha. ²⁰ Mawai mamaani ruhasia tana'o i 'ado'ado 'anai biu hee'u na'o re'i'i na'i rima odogu mana biu raita gol. Na biu hee'u, naasi biu enjel narau 'omesuriraau sae ni heiso'i na'i biu 'omaa na'i Eisia, mana biu raita gol, naasi 'iraau sae ni heiso'i na'i biu 'omaasi.”

2

Usu-usu Tanaraaui

Saeni Heiso'i Na'i Efesas

¹ Mia mo'osi 'a o'ani 'iniau, “Nara 'ini taha na'oi usu'i tanaai enjel na 'omesuriraau sae ni heiso'i na'i Efesas maai ha'a-aidangisiraau 'ini'i. 'O'i o'ani,

Baania mo'o na dauai biu hee'u na'i rima odona, ma hahano na'i 'uruhanai biu raita gol, moisu bahurongoai taha wai 'unua. ² 'Inau 'au aidangisi'i hakoi taha mou haa'i. 'Au aidangisiai tau'aro raha namou haua mana ura baabau namou haa suri'i mwani mareho bwara namou siri suri'i. 'Au aidangisia do mou ura bwarasi'i sae ra haa'i here ta'a'i. Ma na'i 'oha tara'i sae ra haa'i here dorai 'unuraau 'inia do 'iraaui ra'i ha'ataari agu'i, mou wana hegahegaraau mamougu 'iraraa do rau pwari'i moi. ³ Na'i madoraa mou siri suri'i mwani maho ra ha'abooboo abe 'inia suriaui amou, 'i' amou mou ai'a here nuga, mou ura baabau moi. ⁴ Ma'ata 'e ta'i maho namou haua na 'inau 'au ai'a wa'ewa'e 'inia! Na'i 'ohani mougu ai'a huunai ta'ahiau'a 'onaa na'i na'o. ⁵ Moi wai'ado'ado suriaui he'ua i raha na hauai heita'ahi amou tanaau na'i na'o ani. Moi rihosi mamoi haa'i aho'i mwani here goro namou haa'i ga'u na'i na'o. 'Onaa mou bwa'i rihosi, me 'inau wai boi bei'amou mawai rahiai raita amou baaniai dora ana. ⁶ Ma'ata 'e ta'i maho namou haua nau wa'ewa'e 'inia. Mou 'ita'i mwane here ta'aa adaa'i ruruha nara suri'i ha'ausuringa'i pwapwari'i ana'i a Nikolas. 'Inau 'ita'i ro'u.

⁷ 'Onaa mou to'o karinga ma moi rongoai taha na Hi'ona Maea na 'unua tanaraaui sae ni heisoi. 'Iatei nai ura baabau tari hahakona 'ai ngauai huanai hasi'ei ni tahi na'i mou ana God."

Usu-usu Tanaraaui

Saeni Heisoi Na'i Smana

⁸ Mia mo'osi 'a o'ani ro'u 'iniau. “Nara 'ini taha na'oi usu'i tanaai enjel na 'omesuriraau sae ni heisoi na'i Smana maai ha'a-aidangisiraau 'ini'i. 'Oi o'ani,

Nara 'ini ha'atee agu'i. 'Inau naasi taraawa'anai mwani maho. Minau ro'u naasi hahakonai mwani maho. 'Inau 'au mae ga'u ma na'i 'ohani 'au tahi aho'i ro'u. Moisu rongoai taha wai maania. ⁹ 'Inau 'au aidangisiai rongomaata'i amoou mana pohara amoou. Ma'ata 'i'amou mou ai'a pohara ro'u. Mau aidangisia ro'u i hadahada ha'a-ta'ai'amou adaau Jiu. Rei'uaa narau 'unua do 'iraau ra'i Jiu, na'i 'ado'adogu 'iraau ai'a huunai Jiu, 'inia 'iraau 'e ruruha ana moia Saetan. ¹⁰ Naasi moi abui mamaa'usi'i rongomaata'i namoi siri suri'i. 'Ia Saetan 'ai nuga'i tara'i abe 'ini'amou na'i rumaniho'o 'anai ohongi'amou mamoi rongomaata'i suria ta tangahurui dangi. Me 'onaa moi ura baabau na'i hinihinimoou, rei'uaa moi mae, 'inau wai taharimou 'iniaia tahi tarau.

¹¹ 'Onaa mou to'o karinga mamoi rongoai taha na Hi'ona Maea 'a 'unua tanaraau sae ni heisoi. 'Iatei nai ura baabau tari hahakona 'a bwa'i rongomaata'i na'i ruanai mae.”*

Usu-usu Tanaraau

Saeni Heisoi Na'i Pagamam

¹² Mia mo'o naasi 'a o'ani ro'u 'iniau. “Nara 'ini taha na'oi usu'i tanaai enjel na 'omesuriraau sae

---

* **2:11** 2:11 Na'i Buka Ha'ata'i 20:14 ra hadanga'iniaia 'ado'ado 'anai ruanai mae.

ni heiso'i na'i Pagamam mai ha'a-aidangisiraau 'ini'i. 'Oi o'ani,

Nara 'ini ha'atee agu'i. 'Inaua mo'o nau to'oraai naihi na mwamwakuu hairiu! Moisu rongoai taha wai maania. ¹³ 'Au aidangisia do 'i'amou mou awa na'i 'omaa na 'ia Saetan 'a tau'aro wetewete na'iei. Rei'uaa na o'asi mi'amou mou ura baabau suriai hinihiniau amoo. 'Au aidangisia ro'u i taha na to'o tanaa Antipas, i sae tatau'aro goro agua nara ngahu ha'amaesia 'inia'i taroha'iniau ana na'i 'omaa amoo'si na tau'aro ieia Saetan. Rei'uaa na o'asi, mi'amou ai'a agoheta'i hinihiniau. ¹⁴ Ma'ata tara'i maho 'au ai'a wa'ewa'e 'ini'amou 'ini'i. Mou ha'awate'i tara'i nei 'ini'amou 'anai suriai ha'ausuringa'i ana Belam.† Na'i 'oha bwani 'ia Belam 'a ha'ausuria Balak 'inia'i here nai haua 'anai ha'a-sirihiraau noni nai Israel na'i ora-ora'a. Mia Balak 'a ha'ausuriraau 'anai ngaa'i mahoingau nara ho'asi 'ini'i tanaraau'i araanunu, ma 'anai haa'i mwani here wawaasua'a. ¹⁵ 'I'amou mou o'asi ro'u. Mou ha'awateraau tara'i nei 'ini'amou 'anai suri'i mwane ha'ausuringa'i ta'a'i ana'i ruruha ana Nikolas.‡ ¹⁶ Naasi moi rihosi! 'Onaa mou bwa'i, ma bwa'i ore'a ma wai bo'i hei'oi bei'i sae 'isi 'inia'i naihi na hura'a baaniai ngoogu.

¹⁷ 'Onaa mou to'o karinga mamoi rongoai taha na Hi'ona Maea 'a 'unua tanaraau'i sae ni heiso'i. 'Ira tei narai ura baabau tari hahakona, wai ha'angauraau 'inia'i 'mana' na awa mau

---

† **2:14** 2:14 Nambas 22:5, 7; 31:16; Diutronomi 23:4; Nambas 25:1-3 ‡ **2:15** Ruruha ana Nikolas: Wanasiai 2:6

na'i dora bainihu[§] mawai haa'i tanaraau tara'i hau mamaahui nara bwane usu'i ata haoru adaa'i suri'i. 'Abwa'i ta sae ro'u nai 'irara'i ata 'isi, 'iraaui moi nei rau to'ora'i hau narai 'irara'i.”

Usu-usu Tanaraaui

Saeni Heisoi Na'i Taetaera

¹⁸ Mia mo'osi 'a o'ani ro'u 'iniau. “Nara 'ini taha na'oi usu'i tanaai enjel na 'omesuriraaui sae ni heisoi na'i Taetaera maai ha'a-aidangisiraaui 'ini'i. 'Oi o'ani,

'Inau garena God! Ni maagu ra 'onaai ngarungarui 'eu, mana uwagu'i ra wadowado 'onaai bras. Moisu baturongoai taha wai maania. ¹⁹ 'Au aidangisi'i hakoi mwani maho 'ini'amou, ni heita'ahi amou, ni hinihini amou, ni tau'aro namou haa tanaau, mana here mou haa namou ura baabau 'inia. 'Au aidangisia ro'u doni mwane mareho namou haa'i na'i 'ohani, ra goro di'u baaniai na'o.

²⁰ Ma'ata 'e ta'i maho nau ai'a wa'ewa'e 'ini'amou 'inia. Naasia Jesibel, ni urao na 'unua haaria do 'ia 'e Rarabea magu ai'a, mi'amou ha'awatea 'anai ha'ausuri ma ha'ateharaaui sae tatau'aro agu'i 'anai wawaasua'a mana ngaa'i mahoi ngau nara ho'asi'i tana'i araaranunu. ²¹ 'Au nugaa tanaa i madoraa 'anai orisi ma ai'a raba agoheta'iniai awa wawaasua'a na hauasi. ²² 'Inau wai ha'a-rongomaata'ia Jesibel mawai ha'a-rongomaata'iraaui ro'u i

---

§ 2:17 “Mana” na awa mau na'i dora bainihu: 'Iraaui Jiu ra 'adoma'inia do na'i gaaranga woui hahakonai dangi, rai sadoiai bakosi na awa iei mahoi ngau nara 'unua 'iniai 'mana' na 'ia Rarabea Jeremaea na girua.

nei ra wawaasua'a beia 'onaa narau bwa'i rihosi. ²³ Wai ngahu gata'iniraaui ro'u i nei ra suriai ha'ausuringa'i ana. Ma naasi 'iraaui hako'i mwane sae ni heisoi raigu aidangisia do 'inau 'au 'irara'i hako'i 'adoma'idaa'i sae mana hei'irisidaa'i. Ni taharimou nawai haua 'ai 'ari moi suriai mareho namou haa'i.

²⁴ Tara'i nei 'ini'amou na'i Taeataera mou ai'a suriai ha'ausuringa'i ta'aa ana Jesibel. Mou ai'a 'iraraa ro'u i taha 'iraaui nei ra suria Jesibel ra 'unua 'inia'i ha'ausuringa'i ana'ia Saetan nara bainihu. Naasi 'au bwa'i 'unua tana'amou ta maho bwara do moi suria. ²⁵ 'E ta'i maho moi nawai 'unua. Moi ura baabau na'i hinihinimooi tari 'oha wai boi aho'i.

²⁶ 'Iraaui nei ra ura baabau marau araisuriau tari hahakona, 'inau wai hauai mena tanaraaui 'ana'i marungira hako'i burungai noni na'i marewana. ²⁷⁻²⁸ Mawai haua tanaraaui mena na ta'isada beiai mena na haua tanaau i Amagu. Ni heimarungi adaau 'ai wetewete di'u maai ha'amaemae'aa'i 'adoma'idaa'i burungai sae narau marungi'i. Rai here ha'ata'airaaui 'onaai paniken'i hau nara roho kasakasaa. Mawai haua tanaraaui ro'u i hee'u ni dangi.

²⁹ 'Onaa mou to'o karinga mamoi rongoai taha na Hi'ona Maea 'a 'unua tanaraaui sae ni heisoi.”

3

Usu-usu Tanaraaui

Saeni Heisoi Na'i Sadis

¹ Mia mo'osi 'a o'ani ro'u 'iniau. “Nara 'ini taha na'oi usu'i tanaai enjel na 'omesuriraaui sae ni

heiso'i na'i Sadis mai ha'a-aidangisiraau 'ini'i. 'O'i o'ani,

Nara 'ini ha'atee agu'i. 'Inaua mo'o nau marungiai biu Hi'ona ana'ia God mana biu hee'u.* Moisu bahurongoai taha wai maania. 'Au aidangisiai taha namou haua. Mwane sae ra 'adoma'inia do 'i'amou ra'i sae hinihini namou dauai tahi tarau, me mou 'onaai sae na mae na bwarai araisuria God. ² Naasi moi rarai! Moi bonasia do moi ha'a-wetewetea aho'i hinihinimoo'i. Na'i 'ohani, na gere hinihini na mou to'ora ma'u, 'a gaarangi mae ha'atai'a. 'Inia 'au sadoia doni barongamoo'i ra ai'a taraa odo-odo na'i maana God. ³ Moi 'adoma'i aho'isi'i ha'ausuringa'i nara haa'i tana'amou namou rongo'i. Moi dau'i baabau ha'ausuringa'i 'isi mamoi rihosi. 'Onaa mou bwa'i rarai minau wai boi na'i madoraa namou bwa'i 'iraraa 'onaai sae beriberi.

⁴ Tara'i nei 'ini'amou ra ai'a ha'ado'o'a'i tahingadaa'i 'ini ora-ora'a 'onaai sae na ha'ado'o'aai bwana ana 'ini mwagi-ro. 'Iraausi wai ha'ato'oniraau 'ini'i to'oni mamaahui marai tatariori beiau na'i hourana agua, suria 'irrausi rau arari 'anai awa 'isi. ⁵ 'Irai nei ra ura baabau tari hahakona rai ho'osi'i bwana mamaahui. Minau bwa'i kai'i atadaa'i baaniai bukani tahi. 'Inau wai ha'arangasia tanaa Amagu miraaui enjel ana'i do 'irrausi ra'i rongoiusuri agu'i.

⁶ 'Onaa mou to'o karinga mamoi rongoai taha na Hi'ona Maea 'a 'unua tanaraaui sae ni heiso'i."

---

* **3:1** Biu Hi'ona: Wanasiai 1:4

*Usu-usu Tanaraaui**Saeni Heisoi Na'i Piladelfia*

⁷ Mia mo'osi 'a o'ani ro'u 'iniau. “Nara 'ini taha na'oi usu'i tanaai enjel na 'omesuriraau sae ni heisoi na'i Piladelfia maai ha'a-aidangisiraau 'ini'i. 'Oi o'ani,

'Inau nei nau maea mau ha'a-momori, 'au to'oraai kii ana Mwaeraha Deved minau nau to'oraai mena 'anai marungiai hourana ana God.† Na'i 'oha wai tahangiai maraaruma anai hourana ana God, 'a bwa'i sae naigu matai honosia, mana'i 'oha wai honosiai maraaruma, 'abwa'i ta sae naigui tahangia ro'u. Moisu rongoai mareho wai 'unuani.

⁸ 'Inau 'au aidangisi'i hako'i maho mou haa'i. Ruruha amou ai'a taraa wetewete di'u mamougu araisuri'i moi ha'ausuringa'i agu'i, mamou ai'a tohe hunia do 'i'amou ra'i rongoiusuri agu'i. Naasi 'a 'onaa do 'au tahangia tana'amoui maraaruma na bwa'i ta sae ro'u nai matai honosia baani'amou. ⁹ Moisu re'iai here wai haua tanaai ruruha ana Saetan. Rau 'unua do 'iraaui ra'i Jiu maraugu pwari'i. 'Inau wai ha'a-auruhiraau marai topira'i ruru tana'amou marai aidangisia do 'inau 'au ta'ahi'amou.

¹⁰ 'Iniai araisuria amou i ha'atora agua tana'amou domoi ura baabau suri'i mwani mareho bwara, 'inau wai taatahi bwarasi'amou baaniai madoraani

---

† **3:7** Kii ana Mwaeraha Deved: Wana na'i Aisaea 22:22. Kii 'e nunu 'iniai mena hauasa na to'oraa Deved na'i 'oha bwani. Na'i 'ohani, 'Ia Kraest na to'oraai kii ma'ua menasi 'anai marungiraau noni na'i marewana hako.

rongomaata'i raha nai ha'imaaniraaui hakoi sae na'i marewana narai siri na'iei. ¹¹ 'Inau 'abwa'i orema mawai boi'a aho'i. Naasi moi dau baabau na'i hinihini namou to'oraa, neina ra bwa'i rahi'i didimaa ni mwaeraha narai taharimou 'ini'i. ¹² 'Iraau hakoi nei ra ura baabau tari hahakona, rai 'onaa auu na'i Ruma Maea ana God agua, 'inia rai awa 'isi tarau. Mawai usua na'i abedaa'i i atanai God agua mana atanai 'omaa maea, i Jerusalem haoru na 'ia God agua 'ai ha'ataaria dio baaniai aro. Mawai usua ro'u i ata haoru agua na'i abedaa'i.

¹³ 'Onaa mou to'o karinga mamoi rongoai taha na Hi'ona Maea 'a 'unua tanaraaui sae ni heisoi.”

Usu-usu Tanaraaui

Saeni Heisoi Na'i Leodisia

¹⁴ Mia mo'osi 'a o'ani ro'u 'iniau, “Nara 'ini taha na'oi usu'i tanaai enjel na 'omesuriraaui sae ni heisoi na'i Leodisia maai ha'a-aidangisiraau 'ini'i. 'Oi o'ani,

Nara 'ini ha'atee agu'i. 'Inaua mo'o nara 'unuau 'iniai 'Amen.' 'Inau 'au mangudi 'anai taroha'ini'i ha'atee ana'ia God mana mwani maho nau 'unu'i ra ha'a-momori. 'Ia God 'a ha'atauroau 'anai ha'apwa'ara'i mwane maho na'i marewana. Moisu baturongoai taha wai 'unua.

¹⁵ 'Inau 'au aidangisi'i hakoi maho mou haa'i. Mou ai'a 'adoma'i wanusi 'iniau ma mou ai'a 'adoma'i raorao 'iniau ro'u. Mau rabasia do mou ga'i 'adoma'i wanusi ma'uasi mou ga'i 'adoma'i raorao. ¹⁶ Me suriai gere 'adoma'i raorao moi mau amou, 'inau

wai busura'ini'amou hura'a baaniai ngoogu.
¹⁷ Mou 'unua domou toto'ora, mamou to'ora'i hako'i mwani maho mou rabasi'i, mamougu ai'a aidangisiai ta'aa ha'atai amoou. 'A arari do 'iraau'i sae rai arunga ta'ahi'amou, 'inia mou pohara mamou wa'aroko mamou kuru.
¹⁸ Naasi moi boi beiau mamoi hori'i gol nara bwani ha'a-wadiwadi'i 'iniai 'eu. 'Onaa moi haua o'asi, moi toto'ora ha'a-momori. Moi hori bwana mamaahui beiau ro'u mamoi ho'osi'i, neina moi abui wa'aroko ha'aninimai inoni o'asi! Mamoi hori merisini 'ada'i maamoo'i, neina moi wanawana goro aho'i. ¹⁹ 'Iraau'i nei nau ta'ahiraau 'au matai hadahada wetewete tanaraau na'i 'oha rau taritari'a mau matai ha'a-mama'airaau ro'u. Naasi moi 'adoma'i raorao 'inau mamoi rihosi baani'i ora-ora'a amoo'i.

²⁰ Moi bahurongo, 'inau 'au ura na'i maraaruma mau pweepwee. 'Iatei nai rongoai ringegu ma'ai tahangiai maraaruma, 'inau wai siri beia mawai ngau beia. ²¹ 'Ira tei ra ura baabau tari hahakona rai heinagu beiau na'i dora ni mwaeraha agua, 'onaai ura baabau agua mau heinagu beia Amagu na'i dora ni mwaeraha ana.

²² 'Onaa mou to'o karinga mamoi rongoai taha na Hi'ona Maea 'a 'unua tanaraui sae ni heisoi."

4

Ra Ha'arahesia God Na'i Aro

¹ Na'i murinai re'i'i agu'i mwani maho 'isi, 'augu 'ome mara tahangia'ai maraaruma na'i

aro. Mana ringe nau rongoa ga'u ani na rongoa 'onaai ahuri 'a o'ani 'iniau, “Ta'eha mai 'ini, mawai ha'ata'inia tana'o i taha naigu to'o ro'u.”² Na'i 'ohasi mana Hi'ona Maea 'a rabe beiau. Mau re'iai dora heheinagu anai mwaeraha, 'e sae na heinagu na'iei.³ Ni saesi, 'a wadora'i 'onaai hau 'ome goro ra 'unua 'iniai Jespa mana Kanalian. Mana rau'aro na wadowado 'onaai hau ra 'unua 'iniai Emarol 'a awa garigariai dora heheinagu anai mwaeraha.⁴ Mana rua tangahuru mana hai dora heheinagu ra awa garigariai dora heheinagu anai mwaeraha na awa na'i 'ubuta. Ni rua tangahuru mana hai dora heheinagu 'isi, ra'i saemaua nara heinagu suri'i. Ra ho'osi'i bwana mamaahui marau nuga'i suri'i bwaudaa'i didimaa ni mwaeraha nara tau'arodi 'iniai gol.⁵ Ma na'i dora heheinagu anai mwaeraha na'i 'ubuta 'a hura'a mai ei mararea mana hita. Ma 'e biu raita ngarungaru nara awa na'i maanai dorasi. Nara 'isi biu Hi'ona ana'ia God.*⁶ Mana'i ro'u i maanai dorasi 'e mareho na 'ome 'onaaiasi asi na ma'inora goro ma wadora'i goro 'onaai gilaasi na awaiei.

Ma na'i garigariai dora heheinagu anai mwaeraha 'e hai kae maho tahitahi na abedaa'i hako ra honura'i maa.⁷ 'E nei ma'e 'omehana. Maho tahitahi tahamora 'a 'ome 'onaai laeon. Nei haisuri 'a 'ome 'onaai kau mwane. Orunai nei, ni hauraena tari auru na'i 'u'una 'a 'onaai sae, mana haina 'a 'ome 'onaai hada na roho.⁸ 'Iraui hai marehosi rau 'ado ono gahogaho mana abedi ra honura'i maa tari auru suri'i bahaidi gahogahodi. 'Ado rodo mana dangi rau

---

* **4:5** Biu Hi'ona ana'ia God: Wanasia koment na'i 1:4

ganariai

“Maea, Maea, Maea, Araha God 'o mena.
'O bwane awa mau mai ma na'i 'ohani
mei ta'oha nai boi mau ro'u.”

⁹ Mana hai maho tahitahisi rau matai ha'aasaa marau ha'ahoua marau ha'atee ha'agorohia mo'o na awa tarau na heinagu na'i dora heheinagu anai mwaeraha. ¹⁰ 'Ado 'oha narau ha'arahesia mo'osi, na rua tangahuru mana hai saemaua rau topira'i ruru tanaa marau ha'arahesia. Rau nuga'i didimaa ni mwaeraha adaa'i na'i maanai dora heheinagu anai mwaeraha marau o'ani,

¹¹ “T'oe naasi God mana Araha ameeu,
T'oe 'a arari dorai ha'aasa'o marai ha'ahou'o 'iniaia mena amua.

'Inia i'oe 'o ha'apwa'arai ma'o ha'atahi'i mwani maho na'i marewana suriai hei'irisimu.”

5

Na Buka Mana Siip

¹ Mia mo'o na heinagu na'i hunganai dora heheinagu anai mwaeraha 'a dauai buka 'iniaia rima odona na 'onaai rorokui pepa nara usu-usu na'i rua aba hairiu. Ni bukasi ra bwani honosia, mana bukasi 'e biu dora 'anai ha'ababaua na awa iei.* ² Mau re'iai enjel na mena na ha'atee raha o'ani, “Iatei na arari 'anai rahiai biu dora 'anai ha'ababauasi maai tahangiai buka?” ³ Me 'a bwa'i sae na'i aro mana'i marewana mana'i

---

* **5:1** Biu dora 'anai ha'ababauai buka: Ni herehere nara huaa, ra suungiai rumu ii'a (candle) mara ha'auduhia na'i hunganai buka 'anai ha'ahasigonia.

dora adaui nei nara mae'a nai matai tahangia mwada'u i buka 'anai wana na'i raronā.

⁴ Mau angi uru-uru, 'inia 'a bwarai sadoia ta sae nai arari 'anai kehasiai bukasi 'anai wana na'i raronā. ⁵ Ma'e ta'i 'iniraui rua tangahuru mana hai saemaua 'isi 'a o'ani 'iniau, “Oi abu angi! 'Oisu 'ome. 'Ia Jisas nara 'unua 'iniai Laeon na huta na'i burungana Jiuda mea Deved, 'a bwani ha'ahehoa Saetan. 'Iia nai matai rahiai biu dora ra ha'ababaua na'i bukasi maai matai kehasia.”

⁶ Mau re'iai Gareī Siip na ura na'i na'onai dora heheinagu anai mwaeraha, mirauai saemaua mana hai maho tahitahisi rau awa garigaria. Na Gareī Siip naasi 'a 'ome 'onaa dora ngahu ha'amaesia ga'u. 'A to'oraai biu rangorango mana biu maa. Na'isi biu Hi'ona ana'ia God na ha'ataari'i hura'a 'ari suriai marewana. ⁷ Mana Gareī Siip 'a 'ari wou ma rahiai buka baaniai rima odona mo'o na heinagu na'i dora heheinagu anai mwaeraha. ⁸ 'Oha na rahia hako i bukasi, 'iraui hai maho tahitahi ani mana rua tangahuru mana hai saemaua rau topira'i ruru bwarasia. Rau 'ado gitaa mana rabo'o gol nara honu 'ini'i insens. Ni insens 'isi 'e nunu 'ini'i ha'arahesi adaa'i sae ana'ia God. ⁹ Ma rau suru'iai gana haoru o'ani,

“T'oe na'o arari 'anai rahiai buka
 mana rahiai biu dora nara ha'ababaua 'inia.
 'Inia i'oe nara ngahu ha'amaesi'o mana 'abumu
 na'o horirau 'iniai sae na'i marewana
 tanaa God,
 sae suri 'ado burunga mana 'ado ha'atee
 mana 'ado marau.

10 'O marungiraau 'onaai mwaeraha ma'o ha'apiriisiraau neina rai tau'aro tana'o.

Ma ta dangi raigu marungiraau sae na'i marewana.”

11 'Agu wanawana ro'u wou mau rongoai ringenai kae ruruhai enjel. 'A bwarai uduma'i tarihadi 'inia rago di'u adaau. Ma rau awa garigariraau saemaua mana hai maho tahitahisi mana dora heheinagu anai mwaeraha. 12 Rau ganagana raha o'ani,

“Na Garei Siip nara ngahu ha'amaesia ga'u, 'a arari dogai ha'aasaa,
'inia 'iia 'a mena ma toto'ora ma wetewete ma madoma.

Gai ha'ahoua magari ha'aasaa magari ha'atee ha'agorohiai atana.”

13 Mau rongoai 'ado ngarutadi mareho na ha'apwa'ara'i a God na'i aro mana'i marewana mana'i dora adaa'i nei ra mae'a ma na'i asi rau o'ani,

“Gau magari ha'atee ha'agorohia tarau i Garei Siip mea mo'o na heinagu na'i dora anai mwaeraha,

magai ha'aasararua magari ha'ahourarua 'inia 'irarua raru mena.”

14 Mana hai maho tahitahisi narau awa gari-gariai dora heheinagu anai mwaeraha rau o'ani, “Amen.” Miraui saemaua raugu topira'i ruru marau ha'arahesirarua.

6

Garei Siip 'A Tahangiai Buka

1 Mana Garei Siip 'a rahiai dora tahamora nara ha'ababaua 'inia i buka. Mau rongoai

ringenai ta'i 'iniraaui hai mareho tahitahisi, 'a rongo 'onaai kae huai hita na maguru. 'A o'ani, "Hura'a mai!" ² Mau re'iai hoosi mamaahui, mana nei na heinagu na'i hungana 'a daai ba'e. Ra nugaai didimaa ni mwaeraha na'i bwauna ma ta'e hura'a 'onaai sae hehei'oi na ha'aagau 'anai hura'a wini'i tara'i hei'oi.

³ Mana Gare'i Siip 'a rahiai ruanai dora 'anai ha'ababauai buka. Mau rongoai ruanai mareho tahitahi 'a o'ani, "Hura'a mai!" ⁴ Ma hura'a mai ta'i hoosi ro'u na wangawanga. Na nei na heinagu na'i hungana 'a daai naihi na mwamwaku hairiu ma to'oraai mena 'anai ha'a-haingahuiraaui sae na'i marewana 'anai ngahu ha'amaesiraau hairiu.

⁵ Mana Gare'i Siip 'a rahiai orunai dora 'ana ha'ababauai buka, mau rongoai orunai mareho tahitahi 'a o'ani, "Hura'a mai!" Ma hura'a mai hoosi buruburu'a. Na sae na ta'e na'i hungana, 'a daa i maho 'anai toho ha'ata'isada'i hihi'a adaa'i mareho. ⁶ Mau rongoai ha'atee na hura'a mai na'i 'uruhanai hai mareho tahitahisi 'a o'ani, "Oi hano ma'oi ha'ata'ai'i mahoingau na'i marewana neina ni horihori 'anai ta'i dangi bubu 'ai araria moi ta'i gere rabo'oi flaoa, ma 'onaa flaoa 'a ai'a taraa goro, ma'ai araria moi ta oru gere rabo'o. Ma'ata 'oi abu hereta'ai'i hasi'ei ngaungau 'onaai 'oliv mana grep."

⁷ Mana Gare'i Siip 'a rahiai hainai dora 'anai ha'ababauai buka. Mau rongoai ringenai hainai mareho tahitahi na o'ani, "Hura'a mai!" ⁸ Mau re'iai hoosi na kala ana 'a 'ome 'onaai rawai hasi'ei na gora, na 'ome 'onaa do 'e maho na bwani mae'a. 'Ia mo'o na ta'e na'i hungana

ra ha'a-atania 'iniaia "Mae." Mana nata nei na haisuri ra 'unua 'iniaia "Dora adaau nei ra mae." 'Ia God 'a haa tanararuai mena 'anai ha'amaesiaia kae ruruhai sae na'i 'ado dora na'i marewana.* Rarui matai ha'amaesiraau na'i 'oha rarui ha'ataari'i mwamwaa wasi 'anai ngauraaui mararui ha'ato'o'i kae heingahui, mana hioro raha, mana daoha ta'a'i.

⁹ Mana Gareia Siip 'a rahiai rimaana dora 'anai ha'ababauai buka. Mau re'i'i aungadi mwani sae ra mae'a ra awa na'i maana dora ni ho'asi. Nara 'isi aungadi sae nara ngahui'i 'iniaia hinihinia adaau mana taroha'inia adaau i ha'atee ana God. ¹⁰ Miraauia aunga rau ha'atee raha o'ani, "Araha God, i'oe 'o mena di'u. 'O maea ma'o ha'a-momori. Na'i ngaita na'oi hiiriraau ma'oi ha'a-mama'airaau nei na'i marewana nara ha'amaesi'ameu?" ¹¹ Mara ha'a 'ado to'oni tewa mamahuraau mia Araha 'a o'ani 'iniraau, "Moi mamasi ga'u tari 'oha narai ha'amaesiraau ro'u i sae hinihini ra awa mau na'i marewana nara tau'aro ro'u tanaa God."

¹² Mana 'oha na Gareia Siip 'a rahiai ononai dora 'anai ha'ababauai buka 'e nunu raha na to'o. Ni sina 'a buruburu'a 'onaai bwana buruburu'a mana hura 'a rara wangawanga 'onaai 'abu. ¹³ Ni hee'u ra ahoda dioi marewana 'onaai huai hasi'ei fig nara ahoda 'oha na nunusi'i dioi ro'a raha. ¹⁴ Mana ahoasara 'a heihoa ma sara 'onaai hi'o ra rokurokua. Ni hungahunga mana marau ra sara baani'i dora adaa'i. ¹⁵ 'Iraauia mwaeraha ni marewana mana na'otara, miraauia na'otara adaa'i hehei'oi, miraauia nei toto'ora, miraauia nei to'o mena, miraauia slev, miraauia nei nara ai'a slev,

---

* **6:8** 6:8 Na'i ha'ateeni Grik ra 'unua do ta'i kota (1/4) 'iniraauia sae rai mae.

rau bainihu suri'i wabwa marau ohi suri'i hau suri'i hungahunga. ¹⁶ Rau awara tanara i hungahunga mana hau o'ani, "Moi kukuhai'ameu mamei bainihu baania mo'o na heinagu na'i dora heheinagu anai mwaeraha, mana taesu'a na haa i Gare'i Siip. ¹⁷ 'Ini'ai madoraa adarua 'anai ha'amama'ai'ameu naani'a. 'Iatei nai matai wetewete 'anai ura bwarasia?"

7

'E Ta'i 'Arangi Hai Tangahuru Mana

Hai Merui Saeni Israel Ra Ha'araraau

¹ Na'i muri ro'u 'au re'iai hai enjel rau ura suri'i hai di'unai marewana. Rau dau bwarasiai hai mamaai ro'a 'anai abu aruwaisiai ano mana asi mana hasi'ei. ² Rau to'oraa ro'u i mena 'anai here ha'ata'ai ai ano mana asi. Mau re'ia ro'u ta'i enjel na boi baaniai dora na ara'a iei sina, 'a ha'aagau 'anai ha'araraaui noni 'ini'ai ha'ara ana God na tahitahi. Ma ha'atee raha tanaraaui hai enjel o'ani, ³ "Moi abu ga'u here ha'ata'ai ai ano, miraau i hasi'ei mana asi! 'Ai tari madoraa nagai nugaai ha'ara ana God na'i hauraedi sae tatau'aro ana'i."

⁴ Mau rongoai siha sae rai to'orai ha'ara na'i hauraedi. 'E ta'i 'arangi hai tangahuru mana hai meru baaniai burungadaa'i Israel.

⁵ 'E ta'i tangahuru mana rua meru baaniai burungana Jiuda,
'e ta'i tangahuru mana rua meru baaniai burungana Ruben,
'e ta'i tangahuru mana rua meru baaniai burungana Gad,

6 'e ta'i tangahuru mana rua meru baaniai
 burungana 'Asa,
 'e ta'i tangahuru mana rua meru baaniai
 burungana Naftali,
 'e ta'i tangahuru mana rua meru baaniai
 burungana Manase,
 7 'e ta'i tangahuru mana rua meru baaniai
 burungana Simion,
 'e ta'i tangahuru mana rua meru baaniai
 burungana Livae,
 'e ta'i tangahuru mana rua meru baaniai
 burungana Isaka,
 8 'e ta'i tangahuru mana rua meru baaniai
 burungana Sebiulan,
 'e ta'i tangahuru mana rua meru baaniai
 burungana Josep
 ma'e ta'i tangahuru mana rua meru baaniai
 burungana Benjamin.

Sae Baani'i 'Ado Marau

9 Na'i muri mau re'i'i mwani sae rago nau
 bwa'i matai uduma'i tarihadi. Mwani sae abe
 'ome he'ete'i hairiu baani'i 'ado burunga mana
 'ado marau mana 'ado ha'atee hehe'ete'i na'i
 marewana. Ra ura na'i na'onai dora heheinagu
 anai mwaeraha ma ro'u na'i maanai Garei Siip.
 Ra siri suri'i to'oni tewa mamaahui mara dau'i
 hahaai niu. 10 Ra ha'atee raha o'ani, "Ia God aga
 na heinagu na'i hunganai dora heheinagu anai
 mwaeraha mana Garej Siip, raru to'oraai mena
 'anai ha'atahigia."

11 Miraauj enjel ra ura garigariai dora
 heheinagu anai mwaeraha miraau ro'u i sae-
 maua mana hai maho tahitahi ani rau top-

ira'i ruru marau mwaoro dio na'i ano na'i na'onai dora heheinagu anai mwaeraha marau ha'arahesia God o'ani,

¹² “Ha'amomori, i'oe God ameeu, meu ha'a-aneane'o mameu ha'aasaai atamu. Meu ha'atee ha'agorohi'o mameu ha'ahou'o 'inia i'oe 'o madoma, ma'o mena ma'o wetewete tarau na bwa'i hako'a ta'oha! Amen.”

¹³ Ma'e ta'i 'iniraaui saemaua 'a songa'iniau o'ani, “Ira tei sae to'oni mamaahui tewa 'isi? Mana'i hei ra boi ei?”

¹⁴ Minau aramia o'ani, “Saemaua, 'inau ai'a 'iraraa. I'oe gasi.”

Mia o'ani, “Neiraausi nei narau tahisiai rongomaata'i raha narau bwane siri na'i raronā. Rau wasi'i bwana adaa'i 'iniai 'abunai Gareī Siip narau ha'amamahui'i 'ini'i. ¹⁵ Naia narau ura 'inia na'i maanai dora heheinagu ana God marau ha'arahesia suri rodo mana dangi na'i ruma maea ana. 'Ia mo'o na heinagu na'i hunganai dora heheinagu anai mwaeraha 'ai awa beiraaui mai 'omesuriraaui. ¹⁶ Raugu bwa'i hioro'a, ma'ua maesia gono, mana raoraohanai sina ma'ua ta maho ro'u 'agu bwa'i to'iraaui. ¹⁷ 'Inia na Gareī Siip na awa na'i maanai dora heheinagu anai mwaeraha 'a 'omesuriraaui 'onaai sae na 'omesuri'i siip ana'i. Ma'ai na'otaradaui 'anai 'ari gono na'i hurahurai wai ni tahi. Mia God 'ai idu'i'i wai baani'i maadaa'i, raugu bwa'i ahutotou'a ro'u ta'oha.”

8

Ra Rahiai Biunai Dora

'Anai Ha'ababauai Buka

¹ Na'i 'oha na Gare'i Siip 'a rahiai biunai dora 'anai ha'ababauai buka, na'i aro 'a papaku suriai abai 'aoa. ² 'Iraaui biu enjel narau ura na'i maana God, ra ha'a 'ado ahuriraau. ³ Mana nata enjel na daai rabo'o gol ra awaiei insens, 'a boi ma ura na'i bobonai dora ni ho'asi. Ra haa'i insens rago tanaa 'anai nuga goni'i bei'i ha'arahesi adaa'i noni ana'ia God. Ma hauai suu ho'asi 'ini'i na'i hunganai dora ni suu ho'asi nara tagorahia 'inia'i gol na awa na'i maanai dora heheinagu anai mwaeraha. ⁴ Mana asuasunai insens mana ha'arahesi adaa'i noni ana'ia God ra ara'a goni tanaa God baaniai rabo'o na daa i enjel. ⁵ Na'i muri 'augu 'ome mana enjel 'a ha'ahonua'a i rabo'o anai insens 'inia'i 'eu baaniai dora ni suu ho'asi, ma gaasia dio na'i marewana. Ma boi kae rongo raha ma mararea ma hitahita ma kae nunu na 'ihara'inia'i ano.

Ra Uuhi'i Ahuri

⁶ Mana biu enjel rau ha'aagau 'anai uuhi'i ahuri adaa'i. ⁷ Na'i madoraa na enjel tahamora 'a uuhiai ahuri ana, i wai ra 'unua 'inia'i 'aesi 'a haidorari beiai 'eu mana 'abu, ra ahoda dioi marewana 'onaai rangi. Ma ragoi hasi'ei mana ano ra noro.* Mana mwane hahaarisi mamarewa'a ra noro hako.

⁸ Mana ruanai enjel 'a uuhiai ahuri ana, ma'e maho na 'ome 'onaai hungahunga na ngarun-garu 'a ahoda dio na'i asi. Ma'e kae dora 'inia'i

---

* **8:7** 8:7 Na'i ha'ateeni Grik ra 'unua do ta'i third (1/3) 'ini'i hasi'ei mana ano ra noro. Na'i ha'atee ni Arosi 'a bwarai 'unua ta'i third.

asi na aho'ita'i 'abu.† 9 Ma rago i mareho tahitahi na'i asi ra mae, ma ragoi haka ra here ha'ata'ai'i.‡

10 Mana orunai enjel 'a uuhiai ahuri ana, ma'e kae hee'u na ngarungaru 'onaai hahaaaisina nara suungia na ahoda dio baaniai aro marawa hunganai kae dora 'ini'i wai mana hurahura.§

11 Na atanai hee'usi, ra 'unua 'iniaia mahai, ma'e kae dora 'ini'i wai ra mahai. Ma ragoi sae ra mae 'ini'i gonohi'i wai mahai.*

12 Mana hainai enjel 'a uuhiai ahuri ana, ma'e kae dora 'iniaia sina mana hura ra kuhi, mana hee'u ra o'asi ro'u ma'e hai 'aoa 'iniaia dangi na ai'a marewa mana rodo 'a o'asi ro'u.†

13 'Augu 'ome ma'e hada na roho ahaaha 'ari aro marawa 'a ha'atee raha o'ani, "Ha'a-arohai'amou di'u i saenai marewana. Na'i 'oha 'iraau'i nata oru enjel raigu uuhi'i ro'u i ahuri adaa'i, 'ai ta'aa di'u tana'amou."

9

1 Na'i 'oha rimanai enjel 'a uuhiai ahuri ana, 'au re'iaia hee'u na ahoda dio baaniai aro marawa na'i marewana. Ra hua tanaai hee'u i kii 'anaia tahangiaia honohono anaia waumu na ai'a to'o hahakona. 2 'Oha na tahangia, asuasua ra hura'a

---

† 8:8 8:8 Na'i ha'ateeni Grik ra 'unua do ta'i third (1/3) 'iniaia asi na aho'ita'i abu. ‡ 8:9 8:9 Na'i ha'ateeni Grik ra 'unua do ta'i third (1/3) 'ini'i mareho tahitahi na'i asi ra mae ma 'e ta'i third

'ini'i haka ra here ha'ata'ai'i. § 8:10 8:10 Na'i ha'ateeni Grik ra 'unua do ni kae hee'usi 'a ahoda hunganai ta'i third (1/3) 'ini'i wai mana hurahura. * 8:11 8:11 Na'i ha'ateeni Grik ra 'unua do ta'i

third (1/3) 'ini'i wai ra mahai. † 8:12 8:12 Na'i ha'ateeni Grik ra 'unua do 'e ta'i third (1/3) 'iniaia sina mana hura mana hee'u ra kuhi.

na'iei 'a 'onaai asuasunai kae 'eu. Ni asuasu 'a ha'abwarasiai rarahanai sina, mana marewana 'a kuhi.

³ Mana ngabo ra roho hura'a baaniai asuasu mara 'adarara 'ari suriai marewana. Mana wetewete nara hau'i tana'i ngabo 'isi ra wetewete 'onaai'i suhari. ⁴ Ra ha'a-aburaaui 'iniai here ha'ata'ai'i hahaarisi mana hasi'ei mana mwani taraani raraaua. Rai matai ha'a-mama'airaaui moi nei ra ai'a to'oraai ha'ara ana God na'i hauraeda. ⁵ Rai ha'a-maata'iraaui suria ta rima hura, ma'ata ra bwa'i ha'amaesiraaui. Ni ha'a-mama'ai rai haua tanaraau, 'ai maata'i 'onaai su'i na haa i suhari. ⁶ Na'i madoraasi, 'iraaui sae rai bonasiai haa'i herehere dorai mae 'inia, marau bwa'i mae. Rai 'irisia di'u i mae magu bwara.

⁷ Ni ngabo 'isi ra 'ome 'onaai hoosi nara ha'aagau 'anai hei'oi. Maho ra 'onaai didimaa gol adaa'i mwaeraha ra awa suri'i bwaui mana hauraedi tari auru suri'i 'u'udi ra 'ome 'onaai sae. ⁸ Ni warihudi ra tewa 'onaai warihui urao, mana rihodi ra 'onaai rihoi laeon. ⁹ Ra ho'osi'i to'oni ni hei'oi na'i waiburudi nara tau'arodi 'iniai 'aeon. Mana gahogahodi ra rongo raha 'onaai bwea nara ogea 'iniai hoosi na 'eba 'iniai heingahui. ¹⁰ Ni kekeredi ra 'onaai kekerei suhari ra to'o maho ra haisu'isu'i 'ini'i nara mwamwaku'araui 'anai ha'a-mama'airaaui sae suriai rima hura. ¹¹ I mwaeraha adaaui, naasi enjel ta'aa na 'omesuriai waumu. Atana na'i ha'atee adaaui Jiu, ra 'unua 'inia Abadon, miraaui Grik ra 'unua 'inia Apolion. Ni 'ado'ado 'anai rua atasi, 'ia mo'o na matai here ha'ata'ai'i maho.

¹² Naasi maho ta'aa tahamora na to'o. 'Abwa'i orea ma ta rua maho ta'aa 'ai to'o'a ro'u.

13 Mana orunai enjel 'a uuhiai ahuri ana, mau rongoai ha'atee na boi baaniai hai rangorango anai dora ni ho'asi nara tagoraa 'iniaai gol na ura na'i maana God. 14 'A o'ani 'iniaai ononai enjel, "Oi ruhasiraau hai enjel nara ho'osiraau na'i bobonai wai rahai Iufreitis." 15 'Iraau rau bwani ha'aagau mau mai, raugu mamasia moi madoraai dangi mana hura mana harisi 'anai ha'amaesiaai kae ruruhai sae na'i marewana.* 16 Mau rongoai 'unua ada i siha sae hehei'oi narau to'oraa narai ta'e suri'i hoosi, 'a 'onaai rua 'arangi milion. 17 Mau re'i'i sae hehei'oi ra ta'e suri'i hoosi. Ni to'oni ni hei'oi nara nuga'i suri'i waiburudi ra 'ome wangawanga 'onaai ngarungarui 'eu ma tara'i 'omehanai 'eusi ra gere raba 'ome borabora'a mana togatoga'a. Ni bwaudi hoosi 'isi, ra 'onaai bwau i laeon, ni 'eu mana asuasu mana hau madoro ra hura'a baani'i ngoodi. 18 'E kae ruruha 'iniraau sae na'i marewana nara maesiaai oru ha'a-mama'ai raha ra hura'a baani'i ngoodi hoosi, ni 'eu mana asuasu mana hau madoro.† 19 Ni wetewete adaa'i hoosi 'isi ra awa suri'i ngoodi mana'i kekeredi. Ni kekeredi ra 'onaai bwau i mwaa nara hahairete nara matai here ha'ata'airaau 'ini'i sae.

20 Miraau nei nara ai'a mae na'i ha'a-mama'ai raha nara to'o 'ini, ra ai'a nugasi'i mau i here-here adaa'i nara ai'a goro. Ra ha'arahesi'i moi mau i adaro mana araaranunu nara ai'a matai wanawana ma'ua rongorongong ma'uasi hadahada, narau tau'arodi 'ini'i gol, mana silva,

---

* **9:15** 9:15 Na'i ha'ateeni Grik ra 'unua do 'e ta'i third (1/3) 'iniraau sae na'i marewana rai mae. † **9:18** 9:18 Na'i ha'ateeni Grik ra 'unua do 'e ta'i third (1/3) 'iniraau sae rai mae.

mana bras, mana hau, mana hasi'ei. ²¹ Marau ai'a nugasi'i ro'u tara'i baronga ta'ai adaa'i 'onaai heingahu, hai'uaasi, wawaasua'a, mana beri.

10

Enjel Mana Gere Buka

¹ Mau re'ia ro'u i enjel na mena, 'a dio mai baaniai aro. 'A ho'owa'a 'iniaai rorodo, ma'e rau'aro na awa na'i ahoranai bwauna. Ni hauraena tari auru na'i 'u'una 'a 'onaai sina, mana uwana'i ra 'onaai kae ngarungarui 'eu. ² 'A daa i gere buka na 'onaai rorokui pepa nara bwani kehasia'a. Ma ura, na uwa odona na'i hunganai asi mana nata uwa na'i dora mamata. ³ Ma awara hura'a 'iniaai ringe raha na rongo 'onaai laeon na ngurunguru. Na'i muri 'e biu huai hita nagu ha'atee ro'u.

⁴ 'Au gaarangi usu'i taha rau 'unu'i ma'e ha'atee na boi baaniai aro 'a o'ani, "Oi abu rangasi'i ma'ua usu'i maho 'isi." ⁵ Mana enjel na ura tahanga na'i asi mana dora mamata 'a taranga'iniaai rima odona ara'ai aro. ⁶ Ma hauai duruduru na wetewete na'i atana God na awa tarau na ha'apwa'araai ahoasara mana marewana mana asi mana mwani mareho na'i rarodi. Ni enjel 'a o'ani, "Ia God 'agu bwa'i mamasi'a ro'u. ⁷ Na'i 'oha na biunai enjel 'ai uuhiai ahuri ana, 'ai to'o i taha na 'ia God na 'adoma'i nunuga 'inia mau mai. Naasi 'ado'ado na bwani ha'arangasiai tanaraui sae tatau'aro ana'i, 'iraui Rarabea, magu ai'a ha'arangasia hura'a tanaa namoiwou ta sae."

⁸ Mana ha'atee na boi baaniai aro 'a o'ani ro'u 'iniau, "Oi 'ari ma'oi rahiai buka nara

bwani kehasia baaniai rimarimanai enjel na ura tahanga na'i asi mana dora mamata.”

⁹ 'Oha nau 'ari mau ha'angoniai gere bukasi baaniai enjel, 'a o'ani 'iniau, “Oi hauai buka ma'oi ngaa! Ni ahumu 'ai mamasi 'inia, ma'ata na'i ngoomu 'ai mamagi 'onaai huai modi'o.”

¹⁰ Mau rahiai gere buka baaniai enjel mau ngaa. Ni ngauhana 'a mamagi 'onaai huai modi'o na'i ngoogu ma na'i ahugu 'a mamasi. ¹¹ Mana enjel 'a o'ani ro'u 'iniau, “Oi taroha'inia waiori taha nai to'o tanaraaui sae 'ado burunga, 'ado marau, mana 'ado ha'atee hehe'ete'i hairiu, mana mwani mwaeraha he'ete'i hairiu ro'u.”

11

Rua Rarabea Ana God

¹ Mara haua tanaaui gere bahoro'i hasi'ei 'anai tohotoho, mara o'ani 'iniau, “Oi 'ari ma'oi tohongiai Ruma Maea ana God. 'Oi tohongia ro'u i dora ni ho'asi ma'oi uduma'iniraui sae ra ha'arahesi. ² 'Oi abu tohongiai kae dora a'ora na'i abau 'omaa. 'Oi nugaa moi, 'inia ra bwani nugasia'a tanaraaui nei ra ai'a 'iraraa God. 'Iraau rai marungiai Jerusalem suria ta hai tangahuru mana rua hura. ³ Ma'ata wai ha'ataariai rua sae heheitaroha'i agua 'anai taroha'iniai ha'atee agu'i suriai hai tangahuru mana rua hura.* Rarui siri suri'i bwana ni ahutotou.

⁴ “Ni rua Rarabea naasi rua hasi'ei nara 'unua 'iniai 'Oliv mana rua raita ra ura na'i maanai mwaeraha na marungiai marewana. ⁵ I

---

* **11:3** Hai tangahuru mana rua hura: Na'i Ha'atee ni Grik ra 'unua 1,260 dangi, me 1,260 dangi 'a ta'isada beiai 42 hura.

maeronga nai raba here ha'ata'airarua, ni 'eu 'ai hura'a baani'i ngoodaru'i maai ha'amaesia. Naasi here nararui haa 'ana tanei nai ha'imaania here ha'ata'airarua. ⁶ Raru to'o mena 'anai ha'abwarasiai rangi na'i aro ma'ai abu rangi na'i madoraa rarui heitaroha'i. Mararu to'o mena 'anai ha'a-aho'ita'ini'i wai 'iniaai 'abu, mararu matai haa'i mwani ha'a-mama'ai 'onaai here ha'a-ta'airaau sae na'i marewana namoiwou ta 'oha nararui rabasia.

⁷ “Na'i 'oha na rua Rarabea raru heitaroha'i hako, ni kae mwamwaa wasi 'ome ta'aa na awa na'i kae waumu na ai'a to'o hahakona, 'ai hura'a mai ma'ai heingahui beirarua ma'ai ngahu ha'amaesirarua. ⁸ Mana abedaru'i rai dadao na'i koranai tara na'i 'omaa raha ra rabua na'i dadaahoro i Araha adarua. 'Iraau sae ni 'omaasi gau ga'i 'unua do ra 'onaairaau sae ni Sodom mana Ijip na'i 'oha bwani nara 'ageta'i araisuri'i ro'u i ha'atee adaa'i rarabea. ⁹ 'E oru dangi mana aba na sae suri'i 'ado marau mana 'ado burunga mana 'ado ha'atee rai wana suri'i moi abedaru'i rua Rarabeasi. Ra bwa'i watea ta sae 'anai toringirarua. ¹⁰ Miraau hakoi sae na'i marewana rai haa'i kae ngaungau marai wa'ewa'e. Rai ba'oba'oraau hairiu 'iniaai mae adarua i rua Rarabea raru ha'a-mama'airaau.

¹¹ “Ma na'i moi murinai oru dangi mana aba, mia God 'ai haa'i aho'i manawa tanararua. Rarui ura ara'a miraui nei rai re'irarua rai mamaa'u. ¹² Mana rua Rarabea rarui rongoai ringe nai boi baaniai aro nai ha'atee raha o'ani, ‘Ta'eha mai 'ini.’ 'Iraui maerongadaru'i rai wana riu na'i 'oha rai wairarua ara'ai aro na'i rorodo.

¹³ “Na'i 'ohasi 'e kae nunu raha nai to'o. 'Ai 'ihara'iniaai ano maai here ha'ata'ai tangahu-

rudi ruma na'i 'omaasi. 'E biu merui sae nai mae. 'Iraaui nei rai tahi mau, rai mamaa'u marai ha'aasaa God na awa na'i aro. ¹⁴ Naani ruanai maho ta'aa nai to'o, ni oruna 'abwa'i orea ma'ai to'o'a ro'u.”

Na Biunai Enjel 'A Uuhiai Ahuri Ana

¹⁵ Mana biunai enjel 'a uuhiai ahuri ana, mau rongo'i ringe ra rongo raha ra boi baaniai aro. Ra o'ani, “Na'i 'ohani mwani maho hako na'i marewanani ra awa na'i bahainai heimarungi ana Araha God mana nei na 'ome sigihia 'anai ha'atahiraau. 'Ia God 'ai marungiraau tarau ma bwa'i hako'a.”

¹⁶ Miraaui rua tangahuru mana hai saemaua narau heinagu suri'i dorani mwaeraha na'i maana God, rau topira'i ruru marau mwaoro dio na'i ano marau ha'arahesia. ¹⁷ Rau o'ani, “Araha God, na mena amua 'a di'u'i hako i mwani maho.

I'oe 'o bwane awa mau mai ma'o awa mau ro'u na'i 'ohani.

Meu ha'atee ha'agorohi'o

'inia 'o ha'ata'inia'a i mena amua na'o taraawa'a marungiraau 'inia inoni.

¹⁸ 'Iraaui nei ra ai'a hinihini'o ra taesu'a mumua, ma'ata 'a tari'a ro'u i madoraa amua 'anai ha'ata'iniai taesu'a amua.

Naani'a i madoraa 'anai hiiriraau nei ra mae mana tahariraau sae tatau'aro amu'i.

'Oi tahariraau nei amu'i, 'iraaui Rarabea miraaui nei ra ha'ahou'o, rei'uaa ra'i sae ororiu ma'ua ai'a.

Naani'a i madoraa ro'u 'anai ha'a-ai'araau nei ra here ha'a-ta'airaau sae na'i marewana.”

19 Hoita, na maraaruma anai Ruma Maea ana God na'i aro 'a wawaa'a mara matai re'ia moi bakosi ra awa iei Ha'atora ana'ia God. Mau 'omesiai mararea mau rongoai maguru anai huai hita ma'e nunu na 'ihara'iniai ano ma ra'i mwani dorai 'aesi rago ra ahoda dio baaniai aro marawa.

12

Urao Mana Draegon

¹ Ma'e maho 'ome ha'abu'oahu na ha'ata'i mai na'i ahoasara. 'E urao na bwana ana naasi i sina, mana hura na'i bahainai uwana. 'A nugaa'i didimaa ni mwaeraha na'i bwauna na awa iei ta'i tangahuru mana rua hee'u. ² 'A angi awaawara 'iniai maata'i anai ahuna 'iniai raba ha'ahuta.

³ Ma'e ta'i maho 'ome ha'abu'oahu na ha'ata'i ro'u na'i ahoasara. 'E kae draegon wangawanga na to'oraai biu bwau mana tangahuru rango-rango. 'Ado bwau ra to'o didimaa ni mwaeraha.

⁴ 'A ragoi hee'u na'i ahoasara na taragoni'i 'iniai kekerena ma gaasi'i dio na'i marewana. Mana draegon 'a rihota'i tanaai urao, 'inia 'a raba ngaai gare ana 'oha nai huta.*

⁵ Ma ha'ahutaai gare mwane nai marungia hakoi mwani marau na'i marewana, mana heimarungi ana 'ai wetewete di'u. Ra tahunga'iniai garesi mara waia beira'i tanaa God na heinagu na'i dora ni mwaeraha ana.

⁶ Mana urao 'a hora 'ari dora mangasara na'i dora na 'ia God 'a ha'aagaua tanaa. Rai 'omesuria iei suria ta hai tangahuru mana rua hura.

---

* **12:4** 12:4 Na'i ha'ateeni Grik ra 'unua do 'ai gaasi'i dio ta'i third (1/3) 'ini'i hee'u.

'Ia Maekol 'A Hei'oi Beiai Draegon

⁷ 'E heingahui raha na to'o na'i aro. 'Ia Maekol miraau enjel ana'i rau heingahui beiai draegon mana enjel ta'a'i ana'i. ⁸ 'Ia Maekol mana ruruha ana rau ha'ahehoai draegon mana ruruha ana. Rau tariha'iniraaau hura'a baaniai aro ⁹ mara gaasiraaau dio na'i marewana. Ha'amomori! Ni draegon naasi mana enjel ana'i, ra gaasiraaau hura'a baaniai aro. Naia mau i mwaa ra 'unua 'inia Ha'ahuni ma'ua Saetan na pwari'iraaau hakoi sae na'i marewana mau mai na'i taraawa'a.

¹⁰ Mau rongoai ringe na ha'atee raha, 'a boi baaniai aro ma o'ani,

“Na'i 'ohani 'ia God agaau 'a ha'atahigaau'a ma ha'ata'inia do 'a to'o mena 'anai heimarungi 'onaai mwaeraha. Mana Ha'atahi na 'ia God 'a 'ome sigihia 'a ha'ata'inia haaria do 'a to'o mena 'anai marungi'i mwani maho hako. 'Inia 'ia Saetan na ha'ahuniraaui sae agaa'i na'i maana God 'ado 'oha, ra gaasia'a hura'a baaniai aro. ¹¹ 'Iraaui sae agaa'i rau ha'ahehoa'a Saetan 'iniai mena anai 'abunai Gare'i Siip mana mena anai Taroha Goro narau taroha'ini'i. Rau mwa'emwa'e 'anai wate'i tahingadaa'i tanaa God rei'uaa rai mae.

¹² Naasi, mou ga'i wa'ewa'e 'i'amoui nei mou awa na'i aro. Ma ha'a-arohai'amou di'u i nei mou awa na'i marewana mana asi, 'inia ra gaasia'a dio a Ha'ahuni na'i marewana. 'Iia 'a taesu'a di'u 'inia 'a 'iraraa do madoraa ana 'a pwapwaku'a.”

¹³ Na'i 'oha na draegon 'a aidangisia do ra gaasia'a dio na'i marewana, 'a tariha'inia'ai urao

na bura'i ha'ahutaai gare mwane. ¹⁴ Mana urao, 'ia God 'a hua tanaai rua gahogaho 'onaai gahogahoi kae hada 'anai roho ha'atau 'ini'i 'ari dora nara ha'aagaua tanaa na'i dora mangasara. Na'i 'isi narai 'omesuria iei marai taatahi bwarasia baaniai draegon suria ta oru harisi mana aba.

¹⁵ Mana draegon 'a ngisuta'inia hura'a i wai na 'onaai kae wai raha na'i ngoona do 'ai taresiai uraosi. ¹⁶ Mana ano 'a 'a'auhiai uraosi, 'a 'onaa do 'a ha'a-mwangangaai ngoona ma gonohiai wai na hura'a baania ngoonai draegon. ¹⁷ Mana draegon 'a taesu'a di'u 'anai uraosi ma hauai heingahui raha bei'i gare ana'i. Neiraausi nei ra araisuri'i taha na 'unu'ia God mana ha'ausuringa'i ana'ia Jisas.

¹⁸ Mana draegon 'a hura'a na ura na'i one.

13

Rua Kae Mwamwaa Wasi 'Ome Ta'aa

¹ Mau re'iai kae mwamwaa wasi 'ome ta'aa na hura'a mai baaniai asi. 'A to'oraai tangahuru rangorango mana biu bwau. 'Ado rangorango ra to'o didimaa ni mwaeraha. Mana 'ado bwau ra awa iei ata ra ha'atee ha'ata'aia God. ² Ni mwamwaasi 'a abe 'onaai leopard ma uwa 'onaai bea ma ngoo 'onaai laeon. Mana draegon 'a hua tanaai mwamwaasi wetewete ana mana mena ana 'anai heimarungi.

³ 'E ta'i 'ini'i biu bwausi 'a 'ome 'onaa do 'a kae maara ga'u na 'ome 'onaa do'a ga'i mae 'inia, ma'ata 'a goro'a aho'i. 'Iraau hako i sae na'i marewana ra heimwaota'i 'inia marau

araisuriai mwamwaasi. ⁴ Rau ha'arahesia draegon na hauai mena tanaa marau ha'arahesia ro'u i mwamwaasi, rau o'ani, "Abwa'i ta sae nai ta'isada 'onaai mwamwaasi! Ma bwa'i sae nai arari 'anai heingahui beia."

⁵ Mia God 'a ha'awateai mwamwaasi 'anai ha'ata'eta'ea haaria ma 'anai ha'atee ha'ata'aia God. Ma'ata 'e hai tangahuru mana rua hura moi ra watea tanaa do 'ai heimarungi suria. ⁶ Ni mwamwaasi 'a ha'atee ha'ata'aia God ma ha'atee ha'ata'aiai atana God mana dora monomono ana miraaui nei rau awa beia na'i aro. ⁷ Ra ha'awatea do 'ai heingahui beiraaui sae ana'ia God maai ha'ahedoraau. Mara haua ro'u tanaa i mena 'anai marungiraau 'ado burunga, 'ado marau, mana 'ado ha'atee. ⁸ 'Iraau hakoi sae na'i marewana rai ha'arahesia mwamwaasi. 'Iraau moi nei ra awa i atadi na'i buka ni tahi taraawa'a na'i 'oha 'ia God 'a ai'a ha'apwa'araa mau i marewana naraugu bwa'i ha'arahesia. I bukasi 'iaanai Gare'i Siip nara ngahu ha'amaesia.

⁹ 'Onaa 'o to'o karinga ma'oi bahurongo ma'oi aidangi tarihana! ¹⁰ 'Onaa 'ia God nai raba dau'o 'anai gaasi'o na'i rumanih'o, ma'oi 'ari rumanih'o. Ma 'onaa 'ia God nai raba ngahui'o 'iniaai naihi na mwamwakuu hairiu, ma'oi mae 'iniaai naihi na mwamwakuu hairiu. Naasi 'a ha'ata'inia do 'i'amou sae ana'ia God moi ura baabau mamoi hinihinia wetewete a God.

Ruanai Kae Mwamwaa Wasi 'Ome Ta'aa

Na Hura'a Mai Baaniai Ano

¹¹ Mau re'iai ta'i kae mwamwaa ro'u na hura'a mai baaniai ano. 'A to'oraai rua rangorango 'onaai Gare'i Siip ma ringe 'onaai draegon. ¹² Ni

'etanai kae mwamwaa 'a hauai mena tanaai ruantai mwamwaa maai tau'aro tanaa. Mana ruantai mwamwaa 'a ha'a-'usu'usuraui inoni 'anai ha'arahesiai mwamwaa na maara ga'usi ma goro aho'i. ¹³ 'A haa'i kae ha'abu'oahu raha ma'e ta'i 'oha 'a ha'adiohiai 'eu baaniai aro marawa na'i maadaa'i sae rago. ¹⁴ Ni ruantai mwamwaa 'a ha'abweuraau'a i sae na'i marewana 'iniaai haa'i ana'i ha'abu'oahu 'iniaai mena anai mwamwaa tahamora. 'A ha'a-tau'aroraui sae 'anai arannunai mwamwaa na maara ga'usi 'iniaai naihi na mwamwakuu hairiu ma ai'a mae. ¹⁵ Mia God 'a ha'awatea do'ai hauai manawa tanaai araaranunusi mai matai ha-ha'atee. 'Iraau hako'i nei rai kakawata'i ha'arahesia, rai ha'amaesira. ¹⁶ Ni ruantai mwamwaa 'a ha'a-'usu'usura i mwani sae hako 'anai nuga ha'ara na'i rima ododa ma'ua na'i hauraeda. Rei'uaa i'oe 'e sae ororui ma'ua ai'a, rei'uaa 'o toto'ora ma'ua ai'a, rei'uaa i'oe 'e slev ma'ua ai'a, ¹⁷ 'oi to'o ha'ara ma'ata'a. 'Iatei na bwa'i, 'a bwa'i matai hori ma'ua raonga'inia ta maho. Ni ha'ara 'a ura 'iniaai atanai mwamwaa tahamora mana naba anai atana. ¹⁸ 'Onaa 'o madoma ma'oi 'iraraui 'ado'ado anai naba anai mwamwaa. 'A ura 'iniaai ata i sae, mana nabasi naasi 666.

14

I Gare'i Siip Mana 144,000 Rongoiusuri Ana

¹ 'Augu 'ome ro'u mana Gare'i Siip 'a ura na'i hungahungai Saeon beiraui ta'i 'arangi hai tangahuru mana hai merui sae ra usu'i atanai Gare'i Siip mana atana Amana na'i hauraeda. ² Mau rongoai maho na rongo raha na'i aro. 'A rongo raha 'onaai wai na ahe ma'ua guruguru

'anai hita, ma rongo ro'u 'onaa 'oha nara takiri'i mwani gitaa. ³ Ma'e gana haoru ra ganaria na'i maanai dora ni mwaeraha ana God ma na'i maadaui hai kae maho tahitahi miraaui saemaua. Ai'a ta sae'a ro'u nai 'iraraai ganasi, 'iraaui moi ta'i 'arangi hai tangahuru mana hai merui sae na 'ia God na rahiraau hura'a baaniai marewana. ⁴⁻⁵ 'Iraaui sae 'isi ra ai'a 'ari beia ta urao marau suriai Gare'i Siip na'i hei nai wairaaui 'ariei. Rau ai'a pwapwaari'i marau odo-odo na'i maana God. Ra rahiraau hura'a baaniai marewana 'anai wateraau 'onaa bane na ororiu di'u tanaa God mana Gare'i Siip.

Hadahada Adaaui Oru Enjel

⁶ Mau re'ia ro'u i enjel na roho aharau 'ari aro marawa. 'A waai Taroha Goro na bwa'i hako'a ro'u ta 'oha tanaraaui sae suri'i 'ado burunga, sae 'ado ha-ha'atee mana sae suri'i 'ado marau na'i marewana. ⁷ Ni enjel 'a o'ani, "Moi ha'ahoua God mamoi ha'a-aneanea. 'Iniai madoraa ana naani'a 'anai hiiriraui sae. Moi ha'arahesia mo'o na ha'apwa'araai ahoasara mana anoi bahai mana asi mana mwani wai."

⁸ Mana ruana i enjel 'a boi haisuri ma o'ani, "Ni kae 'omaa raha i Babilon 'a kokohu'a. 'A 'onaai gere urao na ha'agono waeniai saemwane 'anai ha'akarea maai wawaasua'a beia. 'Inia naasi 'omaa na ha'a-karekaraaui sae ni marewana 'anai ha'arahesi'i araanunu."

⁹ Mana orunai enjel 'a boi haisuri ro'u ma o'ani, "Iatei sae nai ha'arahesia kae mwamwaa wasi ma'uasi ha'arahesia araanunu ra aranununa 'iniai mwamwaasi, ma 'iatei sae nai to'oraai ha'ara ana na'i rimana ma'ua hauraena, ¹⁰ 'ia God 'ai taesu'a 'ana maai ha'a-mama'aia. Ni

ha'a-mama'ai 'ai haua tanaa 'ai raha di'u mia God 'a bwa'i ahu ta'ahia 'inia. Na'i maadi enjel maea mana Garei Siip 'ia God 'ai ha'a-mama'aia 'inia 'eu na raorao di'u na noro 'inia hui madoro. ¹¹ 'Iatei nai ha'arahesia'i mwamwaa wasi ma'uasi ha'arahesia'i araaranunu ra aranununa 'inia mwamwaa wasi naasi, ma 'iatei nai rabasia'i ha'ara anai atana, rai ha'a-mama'aia 'ado rodo mana dangi. Na asuhanai 'eu na ha'a-rongomaata'ia 'a bwa'i papaku mia mo'osi 'a bwa'i arunga maarihu.” ¹² Naasi, 'i'amou sae ana'ia God moi ura baabau mamoi araisuri'i taha na 'unu'ia God mamoi hinihinia wetewete a Jisas.

¹³ Mau rongoa ro'u i ha'atee na boi baaniai aro na o'ani, “Oi usu'i dioi maho wai 'unu'i. Na'i 'ohani ma 'ari'a 'ia Araha God 'ai ha'agorohiraau nei ra mae ha'i hinihini.” Mana Hi'ona Maea 'a heiarani o'ani, “Ha'amomori, 'iraau rai mamaro baani'i tagora raha adaa'i marai tahariraau 'ini'i tau'aro goro adaa'i.”

Ha'amama'ai Ana God

'A Dioi Hungadaau Sae Na'i Marewana

¹⁴ 'Au 'ome ro'u mau re'iai rorodo mamaahui, ma'e sae na 'ome 'onaai Garei Inoni na heinagu na'i hungana. 'A awa i didimaa ni mwaeraha ra tau'arona 'inia gol na'i bwauna, ma daai naihi mwamwaku. ¹⁵ Ma'e enjel na hura'a mai baaniai Ruma Maea na'i aro, 'a totoro o'ani, “Oi taraawa'a tau'aro'a 'inia naihi amua, 'inia madoraa 'anai husi'i hua baani'i hasi'e'i naani'a. Mwani hua na'i marewana ra maua'a.” ¹⁶ Mia mo'o na heinagu na'i hunganai rorodo 'a taraawa'a tau'aro 'inia naihi ana, ma ha'igoni'i hako i hua na'i marewana.

17 Ma'e ta'i enjel na daai naihi mwamwakaru 'a hura'a mai ro'u baaniai Ruma Maea na'i aro. 18 Mana nata enjel na 'omesuriai 'eu na'i dora ni ho'asi 'a hura'a mai ma o'ani 'iniaai enjel na to'oraai naihisi, “Na mwani grep na'i marewana ra mada'a. 'Oi husi'i 'iniaai naihi amua.” 19 Ma tabari'i bubungudi mwane grep na'i marewana ma gaasi'i dio na'i giru do raigu buuhara hungadi, naasi ha'ara 'iniaai taesu'a ana God. 20 Ni giru 'a awa hura'ai murinai 'omaa. Na'i 'oha ra buu roosi'i huadi grep 'anai ha'ahura'ahi'i waidi, ni 'abu 'a ahe hura'a ma aho'ita'i kae wai raha. Ni tewa na haa 'a 'onaai oru 'arangi kilomita, mana dodo na haa 'a 'onaai ta'i tahanga.

15

Ha'amama'ai Hahako

1 Na'i muri mau re'ia ro'u i kae maho na'i aro na 'ome ha'abu'oahu. 'E biu enjel narau waa mai biu ha'a-mama'ai hahako. Na'i muri mia God 'agu bwa'i taesu'a'a ro'u. 2 Mau re'iai maho na 'ome 'onaaiasi na maremare 'onaai gilaasi nara doraria beiai 'eu. Miraaui nei narau ha'ahehoai mwamwaa wasi mana araaranunu ra aranununa 'iniaai mwamwaasi mana naba anai atana, rau ura na'i hunganai asi naasi. Mia God 'a haa'i gitaa tanaraau 3 marau ganariai gana na 'ia Moses, sae tatau'aro ana, mana Gare'i Siip nararu gana. Rau gana o'ani, “Araha God, 'o mena di'u'i mwane mareho hako mana mareho na'o haa'i ra hauasa mara ha'abu'oahu. 'O marungi'i hakoi mwane marau,

mana mwane mareho na'o haa'i ra odo-odo
mara goro tatarasi.

⁴ Araha, mwane sae hako ra ga'i ha'ahoua ma'ua
ha'aasaai atamu.

'Inia i'oe 'ete'o na'o maea.

Miraaui hakoi sae suri'i mwane marau rai ha'a-
aneane'o,

'inia rau 'omesi'i mwane mareho odo-odo
na'o haa'i."

⁵ Na'i muri mau re'ia i Ruma Maea na'i aro nara
tahangiai ahii na maea di'u na'i raronai. ⁶ Mana
biu enjel 'anai waa'i ha'a-mama'ai tanaraaui noni
ra hura'a mai baaniai Ruma Maea. Ra siri
suri'i to'oni tewa mamaahui, ra nuga'i rorowa'a
gol ruahoro auru suri'i waiburudaa'i. ⁷ 'E ta'i
'iniraaui hai maho tahitahi 'ani 'a ha'a 'adoraui
biu enjel 'ini'i rabo'o nara tau'arodi 'inia gol. Ni
rabo'o 'isi ra honu 'inia taesu'a ana God, God na
awa tarau. ⁸ Mana raronai Ruma Maea 'a honu
'inia asuasunai mena ana God, 'inia 'ia God na
awa na'i dorasi. 'A bwa'i sae nai matai siri na'iei
tari 'oha 'iraui biu enjel rai ringisi'i hakoi ha'a-
mama'ai hahako.

16

Biu Ha'amama'ai Hahako Ana God

¹ Mau rongoai ringe na ha'atee na rongo raha
na boi baaniai Ruma Maea. 'A o'ani 'iniraaui biu
enjel, "Moi hura'a mamoi ringisi'i biu rabo'o ra
honu 'inia taesu'a ana God na'i marewana."

² Mana enjel tahamora 'a hura'a ma ringisiai
rabo'o ana na'i marewana. Ai'a oreo mana
keo 'ome ha'amwagimwagi mara maata'i ra
hura'a suri'i abedaa'i sae ra to'oraai ha'ara
anai mwamwaa wasi mana nei ra ha'arahesia
araaranunu ra aranununa 'inia mwamwaasi.

³ Mana ruanai enjel 'a ringisiai rabo'o ana na'i asi. Na'i mau 'ohasi mana asi 'a aho'ita'i 'abu 'onaai 'abunai sae na mae. Na mwane maho tahitahi na'i asi ra mae hako.

⁴ Mana orunai enjel 'a ringisiai rabo'o ana suri'i mwani wai mana hurahura mara aho'ita'i 'abu ro'u. ⁵ Mau rongoai enjel na to'o mena 'ini'i wai, 'a o'ani,

“God, i'oe 'o maea di'u,

'o bwane awa mau mai ma na'i ro'u mau 'ohani.

Ni ha'a-mama'ai na'o haua tanaraau 'a odo-odo,

⁶ 'inia ra ha'a-ahesi'i 'abudi sae amu'i miraaui ro'u i Rarabea.

Na'i 'ohani 'o ha'a-gonohiraau'a aho'i 'iniai 'abu, 'inia 'a arari do'oi haua o'asi tanaraau.”

⁷ Mau rongoai ha'atee na boi baaniai dora ni ho'asi, 'a o'ani,

“Ha'amomori, Araha God, i'oe 'o mena di'u

mana ha'a-mama'ai na'o haa'i ra odo-odo mara goro tatarasi.”

⁸ Mana hainai enjel 'a ringisiai rabo'o ana na'i sina, mana sina 'a ha'a-nororaau sae 'iniai raoraohana na 'onaai 'eu. ⁹ 'Iraau hako sae ra noro 'iniai raorao marau ha'atee ha'ata'aia God 'inia 'iia na hauai ha'a-mama'aisi. Rei'uaa na o'asi ma ai'a ta sae nai orisi 'adoma'i maai rihota'i tanaa God ma'ai ha'a-aneanea.

¹⁰ Mana rimanai enjel 'a ringisiai rabo'o ana na'i hunganai dora ni mwaeraha anai mwamwaa wasi. Na'i mau 'ohasi mana dora na marungi'i mwamwaa wasi, ra kuhi totobono'a mana sae ra taraawa'a 'ara ngingita 'iniai rongomaata'i ada.

¹¹ Rau ha'atee ha'ata'aia God na awai aro 'iniai rongomaata'i ada 'ini'i keodaa'i. Ma'ata rau ai'a agoheta'i haa'i here ta'a'i.

¹² Mana ononai enjel 'a ringisiai rabo'o ana na'i wai rahai Iufreitis mana wai raha naasi 'a mamata 'anai ha'aagauai tara tanarai mwaeraha mana sae hehei'oi adaa'i narai boi baaniai dora na ara'aiei sina. ¹³ Ma'e adaro na 'ome 'onaai warau na hura'a na'i ngoonai draegon. Ma'e nei na hura'a na'i ngoonai kae mwamwaa wasi ma 'e nei ro'u na hura'a na'i ngoonai rarabea pwapwaari'i. ¹⁴ Ni adaro 'isi ra to'o mena 'anai haa'i ha'abu'oahu. Ra hura'a suriai marewana 'anai taragoni'i mwani mwaeraha hako 'anai hei'oi beia God huunai mena na'i dangi nai hihiri na'iei. ¹⁵⁻¹⁶ 'Iraaui mwani mwaeraha rau goni na'i dora 'iraau Jiu rau 'unua 'inia Amagedon.

Naasi moi 'ado'adoai maho na 'unua Kraest na o'ani, "Moi ha'aagau, 'inia 'inau wai boi na'i madoraa namou bwa'i 'iraraa 'onaai sae beriberi. Wai ha'agorohiraau nei narau awa ha'aagau tarau. Rau bwa'i ninima 'onaai sae hehei'oi na rahai bwana ana 'anai mauru magu 'asu'a 'inia hei'oi ma ninima'a 'inia hahano ha'i wa'aroko ana."

¹⁷ Na'i 'oha na biunai enjel 'a ringisiai rabo'o ana na'i 'ari ahoasara, 'e ringe na ha'atee na rongo raha na boi baaniai dora anai mwaeraha na'i Ruma Maea. 'A o'ani, "Agau'a!" ¹⁸ Ma mararea ma guruguru mara pusu i kae huai hita, ma to'o i kae nunu raha. Ai'a ta nunu o'asi nai to'o ga'u ta 'oha! ¹⁹ Na ano 'a kakahita mana 'omaa rahai Babilon 'a heihoa 'inia oru dora. Ma tara'i 'omaa raha suri'i nata marau ra kokohu. 'Ia God 'a ha'agonohiai Babilon 'inia panikeni waen na honu 'inia taesu'a ana. ²⁰ Na mwane gere marau mana hungahunga ra ai'a'i.

21 Mana buruburui 'aesi na hihi'a adaa'i 'e rima tangahurui kilo ra ahoda huniraaui sae baaniai aro marawa. Miraau sae rau ha'atee ha'ata'aia God 'inia ha'a-mama'airaaui ana, 'inia 'aesi 'a ha'ata'airaaui di'u.

17

Urao Rebirebi

Mana Mwamwaa Wasi Wangawanga

¹ 'E ta'i 'iniraaui biu enjel na daa'i biu rabo'o 'isi 'a boi beiau ma o'ani, "Oi boi mawai ha'ata'inia tana'o i 'omaa raha na awa na'i bobodi mwani wai. 'Ia God 'ai ha'a-mama'ai ai 'omaasi, 'inia 'a here 'onaai urao rebirebi. ² Babilon 'a 'onaa'i gere urao na ha'agono waeniai saemwane 'anai ha'akarea maai wawaasua'a beia. 'Inia naasi 'omaa na ha'a-karekaraaui sae na'i marewana 'anai ha'arahesi'i araaranunu. Mana 'ado mwaeraha na'i marewana ra bwani taritari'a beia."

³ 'Iniai hei'a'auhi anai Hi'ona Maea, i enjel 'a waiiau 'ari dora mangasara mau re'iai urao na heinagu na'i hunganai kae mwamwaa wasi wangawanga. Ni abenai mwamwaa wasi naasi 'a honura'i ata nara ha'atee ha'ata'aia God ma to'oraaui biu bwau mana tangahuru rangorango.

⁴ Ni bwana anai uraosi 'a borabora'a ma wangawanga mana uraosi ra ha'araunia 'inia gol mana pal mana hau 'ome goro. 'A daai paniken gol na honu 'inia maho ha'amwagimwagi nara 'ome ta'a'i na haa'i. ⁵ Ra usuai ata na'i hauraena na 'ado'ado 'ana 'a awa bainihu na o'ani, "Inau kae 'omaa rahai Babilon naasi inadaau hako mwani rebirebi mana mwani maho ta'a'i na'i marewana." ⁶ Mana uraosi 'a 'ome 'onaa do 'a

ru'uhia 'inia gonohi'i anai 'abudaa'i sae ana'ia God na ha'amaesi'i 'inia hinihinia adaaua Jisas. Na'i 'oha nau re'iai uraosi, 'au heimwaota'i di'u.

⁷ Mana enjel 'a o'ani 'iniau, “Ni 'uaana na'o heimwaota'i 'inia? Wai mamaani ruhasia tana'o i 'ado'ado 'anai urao mana kae mwamwaa wasi na heinagu na'i hungana na to'oraai biu bwau mana tangahuru rangorango. ⁸ Ni mwamwaa wasi na'o re'ia ani naasi mwamwaa na tahi ga'u ma na'i 'ohani 'agu mae. Ma bwa'i orea maai hura'a mai'a aho'i ro'u na'i kae waumu na ai'a to'o hahakona. Me ma'ata 'ai hura'a mai moi neina 'ia God 'ai ha'a-ai'aa daara'i'a. 'Iraau hako'i nei na'i marewana nara ai'a awai atadaa'i na'i buka ni tahi taraawa'a na'i 'oha 'ia God 'a ai'a ha'apwa'araa mau i marewana, rai heimwaota'i 'oha rai re'iai mwamwaasi. 'Inia 'a tahi ga'u ma mae magu tahi aho'i ro'u.”

⁹ “E sae madoma nai wai'ado'ado goro 'a ga'i matai aidangisia moi 'ado'ado 'ada'i maho 'isi. Na biu bwau 'a ura 'inia biu hungahunga na uraosi 'a heinagu suri'i. Ma ura ro'u 'inia biu mwaeraha. ¹⁰ 'E rima nei 'iniraau'i mwaeraha 'isi na mae'a. Ma 'e ta'i na heimarungi na'i 'ohani, mana nata nei naigu boi mau ro'u. Na'i 'oha nai boi 'ai heimarungi moi suria ta gere madoraa. ¹¹ Mana kae mwamwaa wasi na tahi ga'u ma mae, naasi 'e ta'i 'iniraau'i biu mwaeraha maigu aho'i ro'u mau mai 'onaai warunai mwaeraha. Ma'ata, aho'i mai nai haua, 'ai aho'i mai neina 'ia God 'ai ha'a-ai'aa daara'i'a. ¹² Na tangahuru rangorango na'o re'ia ani naasi nata tangahuru mwaeraha narau ai'a heimarungi mau. Ma'ata rai ta'i heimarungi mwamwaa wasi suria ta

gere madoraa moi. ¹³ Ni 'ado'adodaa'i ta'i tangahuru mwaeraha 'isi ra ta'isada, rau haua tanaai mwamwaa wasi i mena mana wetewete adaau 'anai heimarungi. ¹⁴ Rai hei'oi beiai Garei Siip. Ma'ata ni Garei Siip miraaui nei na 'ome sigihiraau marau tau'aro mangudi tanaa, rai ha'ahehoraau mwaeraha 'isi. 'Inia 'iia naasi huunai Araha mana huunai Mwaeraha.”

¹⁵ Mana enjel 'a o'ani ro'u 'iniau, “Ni wai na'o re'i'i na urao rebirebi na heinagu bobodi, naasi ruruhai sae baani'i mwani marau he'ete'i mana sae 'ado ha-ha'atee he'ete'i. ¹⁶ Ni tangahurui rangorango mana mwamwaa wasi wangawanga rai taraawa'a 'itaai urao rebirebi. Rai rahi'i bori ana'i baania marai nugasia maai awa ha'i ore-ore. Rai ngauai uraosi, mana aba narai ngau tahia rai gaasia ara'ai 'eu. ¹⁷ 'Ia God 'ai ha'a 'adoma'i aratararaau tangahurui mwaeraha dorai hauai mena adaau tanaai mwamwaa wasi naasi. Rai haua o'asi tari madoraa nai to'o i maho na 'unua God. ¹⁸ Ni urao na'o re'ia ani, naasi kae 'omaa raha na marungi'i hakoi mwani mwaeraha na'i marewana.”

18

'Omaai Babilon 'A Kokohu

¹ Na'i muri mau re'ia ro'u i enjel na mena na dio mai baaniai aro. Ni marewana 'a marewa hako 'iniaai rarahana. ² 'A totoro raha o'ani, “Kae 'omaa rahai Babilon na baabau ani, 'a kokohu'a. 'A ai'a ura'a. 'A ha'i 'omaa ta'aa'a, 'iraau moi adaro naraugu awa iei 'ohani. 'A aho'ita'i nu'i adaui manu ta'a'i mana mwamwaa ta'a'i. ³ Babilon 'a 'onaai gere urao na ha'agono waeniai saemwane 'anai ha'akarea maai wawaasua'a

beia. 'Inia naasi 'omaa na ha'a-karekareraaui sae na'i marewana 'anai ha'arahesi'i araaranunu. 'Iraaui mwani mwaeraha na'i marewana rau bwani taritari'a hako beia. Miraau sae rao-raonga'i bori na'i marewana rau toto'ora, 'inia 'iraaui saeni Babilon rau hairaurau di'u."

⁴ Mau rongoa ro'u i ha'atee na boi baaniai aro na o'ani, "'T'amou sae agu'i moi hura'a baaniai Babilon. 'A gasi to'i'amou i ora-ora'a ana'i maigu to'i'amou ro'u i kae ha'a-mama'ai raha nai to'ia. ⁵ 'Inia ora-ora'a ana'i ra wadu taha'a ara'ai aro mia God 'a bwa'i kaku'a'i moi ora-ora'a 'isi. ⁶ Rai ha'a-mama'ai Babilon suriai here na haua tana'amou, ma'ata na ha'a-mama'ai narai haua tanaa rai ha'adi'ua tanaa. Maho ta'aa na haa tana'amou, rai a'oi'a ara'a i wetewetehana maraigu haua aho'i tanaa 'anai ha'a-rongomaata'ia. ⁷ Na'i na'o 'a ha'a-ta'eta'ea haaria ma wa'ewa'e 'ini'i mwane mareho goro na to'ora'i. 'A o'ani, "Inaunisi 'au heimarungi 'onaai mwaeraha. Mau bwa'i 'onaai nao nawai ahutotou mawai angi.' Naasi 'ohani rai ha'ata'isadaai rongomaata'i mana ahutotou beiai siha arunga goro na to'oraa na'i na'o. ⁸ 'Iniai 'unua ana o'asi, na mwane ha'a-mama'ai rai to'ia Babilon na'i rarona moi ta'i dangi. 'Iraaui saeni Babilon rai maesiraaui hioro, rai angi uru-uru ma 'ai rago i nei narai mae. Mana 'eu 'ai suungiai 'omaasi, 'inia Araha God na mena nai hiiria."

⁹ 'Iraaui mwani mwaeraha na'i marewana na-rau taritari'a beia marau hasura'ini'i beiai maho goro na to'ora'i, rai ahutotou marai angi uru-uru na'i 'oha rai re'iai asuhanai 'eu 'oha nai noro. ¹⁰ Rai maaaa'usiai ha'a-mama'ai na auru na'i hungana. Rai ura ha'atau marai o'ani,

“Ha'arohaiaia kae 'omaa baabau ani, ha'arohaiaia Babilon! 'Agu 'asu'a moi mana ha'a-mama'ai ana 'a to'ia'a.”

¹¹ 'Iraau hakoi sae raoraonga'i bori na'i marewana rai ahutotou marai angi 'inia 'a bwa'i sae naigu hori'i maho rai raonga'ini'i. ¹² 'A bwa'i sae nai hori'i gol mana silva mana hau 'ome goro mana pal mana bwana hori bwara 'onaai silika mana bwana 'ome goro mamaahui mana borabora'a mana wangawanga. Ra to'ora'i ro'u i hasi'ei sisi'ini goro mana maho 'ome goro ra tau'arodi 'ini'i rihoi elopant mana maho ra tau'arodi 'ini'i hasi'ei hori bwara, mana maho ra tau'arodi 'inia 'aean mana bras mana hau 'ome goro. ¹³ Rau to'ora'i ro'u tara'i bori he'ete'i, maho 'onaai waen mana rumu mana insens, nei he'ete'i hairiu, mana maho ra ha'angaugoroi mahoingau mana flaoa mana wiit mana kau mana siip mana hoosi mana bwea ra oge'i hoosi. Rau to'ora'i ro'ui slev 'anai raonga'ini'i.

¹⁴ 'Iraau sae raoraonga'i bori rai o'ani, “Ha'arohai'o Babilon. Mwani maho goro na'o raba to'ora'i di'u ani ra ai'a'i'a! Mana mwani maho nara ha'ata'iniaia toto'ora amua ra hako'a ma 'ogu bwa'i re'i'i ro'u ta 'oha.”

¹⁵ 'Iraau sae raoraonga'i bori narau toto'ora 'iniaia raoraonga'i adaau tanaai 'omaasi, rai maa'u 'oha rai re'iai ha'a-mama'ai na to'ia. Rai ura ha'atau, rai ahutotou marai angi. ¹⁶ Rai o'ani, “Ha'arohaiaia kae 'omaai Babilon! 'A ho'osi'i bwana 'ome goro ra mamaahui mana wangawanga mana borabora'a, ma 'ome goro 'ini'i maho ra tau'arodi 'iniaia gol mana hau 'ome

goro mana pal. ¹⁷ 'Agu 'asu'a moi mana mwane toto'ora ana'i ra ai'a'i hako'a!"

'Iraau mwani sae bwauodo suri'i haka mana sae tatau'aro adaa'i mana nei ra ta'e suri'i haka mana sae raoraonga'i bori nara dau ha'a 'ini'i haka rai ura goni ha'atau maraigu wana. ¹⁸ 'Oha rai re'iai asuhanai 'eu 'oha nai noro i Babilon, rai o'ani, "Ai'a ta 'omaa nai ta'isada bei'o Babilon." ¹⁹ Naasi marai nuga kahua 'ada'i bwaudaa'i 'iniaia ahutotou adaa'u marai angi. Rai o'ani, "Ha'arohaiai Babilon! 'Iraau nei ra hahano suriai asi suri'i haka rau toto'ora 'ini'i maho goro na to'ora'i ma na'i moi gere madoraa ma ai'aa'a i 'omaasi."

²⁰ 'T'amou na'i aro, mou ga'i wa'ewa'e! Mi'amoui sae ana'ia God miraau'i Ha'ataari mana Rarabea mou ga'i wa'ewa'e ro'u 'iniaia ha'a-mama'ai na haua God tanaai Babilon 'iniaia here na haua tana'amou.

²¹ Hoita, ma 'e ta'i enjel na mena di'u 'a rahiai kae hau ma gaasia na'i asi ma o'ani, "Ai 'onaai gaasia nau haa i hauni i kaia rai haa i 'omaai Babilon. 'Agu bwa'i ura'a aho'i ro'u ta 'oha. ²² Na'i raronai 'omaasi ragu bwa'i rongoa'a ro'u i angianginai gitaa mana uhi-uhi 'au mana ahuri mana gana. 'A bwa'i 'oha raigu ha'a-urasia ro'u ta dora ni tagora mana dora ni tau'aro flaoa 'anai ha'atoto bred. ²³ 'Abwa'i raita naigu marewa ro'u na'i 'omaasi ma bwa'i ta sae raigui ha'aha'iwaia ro'u na'i 'isi. Na'i na'o, 'iraau sae raoraonga'i bori amu'i narau ha'i saemaua na'i marewana. Ma'o ha'abweubweu'i sae suri 'ado marau 'iniaia 'uaasiraa'u amua. ²⁴ Ni ha'a-mama'ai 'a dio na'i hungamu 'iniaia ha'a-ahe'i amu'i 'abudaa'i sae

ana'ia God miraaui Rarabea mana mwani sae na'i marewana.”

19

Gana Wa'ewa'e Na'i Aro

¹ Na'i muri mau rongoai maho na rongo 'onaai'i ringedi mwane sae rago na'i aro. Ra totoro o'ani, “Ha'agorohia Araha God aga na ha'atahigia. 'Iia 'a hauasa ma mena. ² Ni hihiri ana 'a odo-odo ma goro tatarasi. Ni urao rebirebi na ha'a-oraora'araaui saeni marewana 'inia here ana na ai'a goro, 'ia God 'a hiiria ma ha'a-mama'aia 'inia ngahui'i ana'i sae tatau'aro ana'ia God.” ³ Miraaui ha'atee raha o'ani ro'u, “Ha'agorohia God! Ni 'omaai Babilon 'a bwa'i agoheta'i asu 'inia noro na haa.”

⁴ Miraaui rua tangahuru mana hai saemaua mana hai maho tahitahi ani, rau topira'i ruru marau mwaoro dio na'i ano marau ha'arahesia God na heinagu na'i dora ni mwaeraha ana. Rau o'ani, “Amen! Ha'agorohia God.”

Ngau Goni Na'i Ha'iwai Anai Gare'i Siip

⁵ Ma'e ha'atee na hura'a mai baaniai dora ni mwaeraha, 'a o'ani, “I'amou nei na mou ha'ahoua God, moi ha'a-aneanea. 'I'amoui sae tatau'aro ana'i, rei'uaa na i'oe 'e sae raha ma'ua 'e taraani sae moi, moi ha'a-aneanea God!”

⁶ Mau rongoai maho na rongo raha 'onaa kae ruruhai sae ma raba rongo 'onaai wai na ahe, ma guruguru ma pusu, 'a raba rongo 'onaai hita. Rau o'ani, “Ha'agorohia Araha God aga! 'Inia 'iia 'a mena di'u'i mwane mareho hako ma heimarungi 'onaai mwaeraha. ⁷ Gai

wa'ewa'e magai ha'aasaa, 'inia naani'a i dangi 'anai ha'aha'iwaii Gare'i Siip. Na urao rarui hagugoni 'a ha'aagau'a. ⁸ Ra bwani haua tanaa i bwana ni ha'iwai ana. 'A mamaahui wadowado ma wadiwadi. Ni bwana 'a ura 'inia maho goro rau haa'i sae ana'ia God.”

⁹ Mana enjel 'a o'ani 'iniau, “Oi usu'i dio maho 'ini. 'Ia God 'ai ha'agorohirai nei ra ari'ahuraa 'anai ngaugoni na'i ha'iwai anai Gare'i Siip.” Mana enjel 'a o'ani ro'u, “Hadahada nau haa'isi, ra'i ha'atee ana'ia God nara ha'a-momori.”

¹⁰ Mau topira'i ruru mau abwa auru na'i ano tanaai enjel 'anai ha'arahesia. Mana enjel 'a o'ani 'iniau, “Oi abu haua o'asi tanaau. 'Inau 'e sae tatau'aro ro'u moi 'onaai'o ma 'onaairaa ro'u tara'i nei narau araisuri'i ha'ausuringa'i na 'ia Jisas 'a ha'ata'ini'i. 'Oi ha'arahesia moia God. Na nei na ha'arangasi'i hura'a 'ado'adona'i a God, 'ai ha'arangasia ma'ata i mareho na 'ia Jisas 'a ha'ata'ini'i.”

'Ia Mo'o Na Ta'e

Na'i Hunganai Hoosi Mamaahui

¹¹ Mau re'iai aro 'a wawaa, mau re'ia ro'u i hoosi mamaahui. 'Ia mo'o na ta'e na'i hungana, atana 'ia Mangudi ma'ua Ha'amomori. 'A hihiri odo-odo ma odo-odo na'i 'oha na hura'a 'inia hei'oi. ¹² Ni maana ra 'ora'ora 'onaai ngarungarui 'eu mara rago i didimaa ni mwaeraha na to'ora'i, 'inia 'iia naasi huunai mwaeraha. 'E ata ra usua beia, me 'iia moi na 'iraraai 'ado'ado 'ana. ¹³ Mana bwana ana 'a buni 'inia 'abu, mana atana mo'osi, naasi Ha'atee ana God. ¹⁴ 'Iraau mwane sae hehei'oi na'i aro rau ta'e suri'i hoosi mamaahui marau suria mo'osi. Rau ho'osi'i

bwana mamaahui nara wadiwadi. ¹⁵ Ma'e naihi na mwamwaku na hura'a na'i ngoona 'anai ha'ahedoraui mwane marau. Na heimarungi ana 'ai wetewete di'u. 'Ai ha'ata'iniai taesu'a ana God huunai mena 'oha nai rogairaui maerongana'i 'onaai sae na buu roga'i huadi grep 'anai ha'ahura'ahi'i waidi. ¹⁶ Na'i bwana ana ma na'i 'abina ra usuai ha'atee na o'ani, "Huunai Araha mana huunai Mwaeraha."

¹⁷ Mau re'iai enjel na ura na'i sina. 'A ari'ahuraui mwani manu na'i ahoasara, 'a o'ani, "Moi boi mamoi rurugoni na'i ngaugoni na haua God. ¹⁸ 'T'amou moi ngaa'i hasi'odi mwani mwaeraha, mana hasi'odi na'ohadi sae hehei'oi miraaui sae hehei'oi, mana hasi'odi hoosi mana nei ra ta'e suri'i, miraaui slev mana nei ra ai'a slev, mana hasi'odi saemaua miraaui taraani sae ro'u."

¹⁹ 'Au re'ia ro'u i kae mwamwaa wasi 'ome ta'aa miraaui mwani mwaeraha na'i marewana miraaui sae hehei'oi adaa'i. Rau boi 'anai heingahui beia mo'o na ta'e na'i hunganai hoosi mamaahui mana ruruha ana. ²⁰ Marau dauraru i mwamwaa wasi mana Rarabea pwapwaari'i. 'Lia mau Rarabea pwapwaari'i na haa'i ha'abu'oahu 'anai tau'aro tanaai mwamwaa wasi 'anai ha'abweuraui nei ra to'oraai ha'ara anai mwamwaasi mara ha'arahesiai araanunu ra aranununa 'iniai mwamwaasi. Rau gaasiraru ha'i tahitahi na'i bwerai 'eu na noro 'iniai hau madoro ra 'unua 'iniai salfa. ²¹ Mana sae hehei'oi adaru'i, rau ngahuiraaui 'iniai naihi na mwamwaku na hura'a na'i ngoona mo'o na ta'e na'i hunganai hoosi. Mana mwani manu ra roho dio mara ngaa'i abedaa'i narau masu riu 'ini'i.

20

'E Ta'i Merui Harisi

¹ Mau re'iai enjel na dio mai baaniai aro beiai kii anai kae waumu na ai'a to'o hahakona. 'A dadaa ro'u i kae arihau. ² Ma tosiai draegon 'inia arihau 'anai ha'abwarasia suria ta ta'i merui harisi. Na draegonisi, naia mau i mwaa ani ra 'unua 'inia Ha'ahuni ma'ua Saetan. ³ Mana enjel 'a gaasia dioi draegon na'i waumu ma pwaru bwarasia ma ha'ababaua. 'Ai awa 'isi suria ta ta'i merui harisi maigu matai ha'abweuraau ro'u i saenai marewana. Ma'ata na'i 'ohasi rai ha'ahura'ahia moi ta gere madoraa.

⁴ Mau re'i'i dora heheinagu adaa'i mwaeraha. 'Iraaui nei ra heinagu suri'i, neiraausi nei ra sigihiraau 'anai hihiri. Mau re'i'i ro'u i aungadi nei ra horosi'i 'u'udi suriai taroha'inia adaaui ha'atee ana'ia God mana ha'ausuringa'i ana'ia Jisas. 'Iraau ro'usi rau ai'a ha'arahesia i mwamwaa wasi mana araaranunu ra aranununa 'inia mwamwaa wasi naasi. Marau ai'a rabasia dorai nugaai ha'ara anai mwamwaa wasi na'i rimada ma'ua hauraeda. 'Iraau rai tahi aho'i ro'u marai heimarungi beia Kraest suria ta ta'i merui harisi.

⁵⁻⁶ Neiraausi nei tahamora ra ha'a-suruta'eraau aho'i baaniai mae. Rau maea mia God 'a ha'agorohiraau. Na ruana i mae nara 'unua 'inia bwerai 'eu 'agu bwa'i to'iraau'a. Rai ha'i Piriisi tanaa God mia Kraest marai ta'i heimarungi suria ta ta'i merui harisi.

'A bwa'i ta sae ro'u raigu ha'a-suruta'ea baaniai mae tari murina i ta'i merui harisi.

'Ta Saetan 'A Heho'a

7 Na'i murinai ta'i merui harisi, 'ia Saetan rai ruhasia baaniai rumaniho'o. 8 Ma'ai ha'abweuraau sae suri'i mwani dora hako na'i marewana nara 'unuraau ro'u 'inia saeni Gog mana saeni Magog. Rai rago 'onaai nunu'u na'i one. 'Ia Saetan 'ai 'unuraau mai 'anai hei'oi beiraaui sae ana'ia God. 9 Rai hahano mai marai awa gariai dora ra awa iei sae ana'ia God mana 'omaa na 'ia God 'a ta'ahia. Rei'uaa nai o'asi, ni 'eu 'ai dio mai baaniai aro 'anai ha'a-ai'araau. 10 Mia Saetan, mo'o na ha'abweuraau, rai gaasia na'i bwerai 'eu na noro 'inia hau madoro ra 'unua 'inia salfa. 'Ai awa beiai kae mwamwaa wasi mana Rarabea pwapwari'i nara bwane gaasirarua na'iei ani. Rai rongomaata'i goni suri'i rodo mana dangi na bwa'i hako.

'Ia God 'A Hiiriraau Noni

11 Mau re'iai dora heheinagu anai mwaeraha 'a mamaahui ma'e nei na heinagu na'iei. Mana marewana mana aro marawa raru hano baania mo'osi na ai'a ta sae naigu re'irarua ro'u. 12-13 Mau re'iraau sae ra mae'a, 'iraau sae ororiu miraaui taraani sae ro'u, ra ura na'i maanai dora heheinagu anai mwaeraha. 'Iraau nei nara awa ga'u na'i dora adaui nei ra mae, ra awa ro'u 'isi goni beiraaui nei ra mae na'i asi. Mia God 'a kehasi'i buka ra ha'arangasi'i taha ra haa'i sae 'oha ra tahi mau, ma kehasia ro'u i buka ni tahi. Mia God 'a hiiriraau sae suriai mareho nara ha'arangasi'i nara awa suri'i buka 'isi. 14 Na'i muri, na mae mana dora adaui nei ra mae ra gaasirarua na'i bwerai 'eu. Ni bwerai 'eu naasi ruana mae. 15 'Iatei na ai'a awa i atana na'i buka ni tahi, rai gaasia na'i bwerai 'eu.

21

Ahoasara Haoru Mana Marewana Haoru

¹ Mau re'ia ro'u i marewana haoru mana ahoasara haoru. Na marewana tahamora mana ahoasara raru ai'aa, mana asi 'a o'asi ro'u. ² Mau re'iai Jerusalem haoru, i 'omaa maea, 'ia God 'a ha'ataaria dio mai baaniai aro. 'A 'onaai gere urao na ha'aagau 'anai ha'iwai na siri suri'i bwana 'ome goro 'anai heisadoi beiai mwane ana.

³ Mau rongoai ha'atee na boi baaniai dora heheinagu anai mwaeraha. 'A o'ani, "Omaa ana God 'a awa'a beiraau sae ana'i. 'Ia God 'ai awa beiraau miraau ra'i sae ana'i. Ha'amomori, 'ia God haaria 'ai awa beiraau. ⁴ 'Ia God 'ai idu'i'i wai baani'i maadaa'i. Raugu bwa'i mae'a ro'u ta 'oha ma'ua ahutotou ma'ua angi ma'uasi rongomaata'i. Mwani maho ta'a'i ra to'iraau ga'u, ragu ai'a'i'a."

⁵ Mia mo'o na heinagu na'i dora heheinagu anai mwaeraha 'a o'ani, "Au ha'ahaoru'i hakoi mwani maho!" Magu o'ani ro'u 'iniau, "Oi usu'i dioi taha nau 'unu'i. Ha'atee agu'i ra ha'a-momori ma'o matai 'u'uri'i." ⁶ Ma o'ani ro'u, "Mwani maho ra agau'a. 'Inau naasi Alfa mana Omega, i taraawa'ana mana hahakona. 'Inau wai hisu dadara'a 'iniai wai na hura'a mai baaniai hurahurai wai ni tahi tanaraau nei ra raba gono. ⁷ 'Iraau nei ra ura baabau tari hahakona rai daa'i mareho goro 'isi. Minau wai ha'i God adaau miraau rai ha'i sae agu'i. ⁸ Mawai 'unua tana'o i taha nai to'iraau nei ra mamaa'uta'i hinihiniau, ma'ua murisiau, ma'ua to'ora'i baronga ta'a'i ma'ua heingahu ma'ua awa wawaasua'a ma'ua hai'uaasi ma'ua ha'arahesi'i

araaranunu ma'ua pwapwaari'i. Rai siri na'i ruana'i mae, rai gaasiraa'u na'i bwera na noro 'inia'i hau madoro ra 'unua 'inia'i salfa.”

Jerusalem Haoru

⁹ Mau re'iai ta'i 'iniraau'i biu enjel nara daa'i rabo'o nara honu 'inia'i biu ha'a-mama'ai ani. 'A boi beiau ma o'ani, “O'i boi mawai ha'ata'inia tana'o i gere urao nai wainai Gare'i Siip.” ¹⁰ 'Iniai hei'a'auhi anai Hi'ona Maea, i enjel 'a wai'au ara'a na'i hungahunga ahaaha. Ma ha'ata'inia tanaau'i Jerusalem, 'omaa maea na dio mai baania God na'i aro. ¹¹ Ni rarahana God 'a marewa hako 'ari suriai 'omaasi. Mana 'omaasi 'a marewa wadowado 'onaai hau wadowado ra 'unua 'inia'i Jasp'a ma ma'inora 'onaai gilaasi. ¹² Ni 'omaasi ra bara garia 'inia'i bani hau na ahaaha ma bwabwanahora ma to'oraai ta'i tangahuru mana rua maraaruma. 'Ado maraaruma ra 'ado enjel 'anai 'omesuria. Mana 'ado maraaruma ra usu'i ei atadi 'ado ta'i tangahuru mana rua burungadaa'i Israel. ¹³ 'E oru maraaruma na awa na'i aba na ara'a iei sina, 'e oru na awa na'i aba na suu iei sina, 'e oru na awa aba bo hura'a, mana nata oru na'i aba bo siri. ¹⁴ Na'i wa'anai bani hau anai 'omaasi, 'e ta'i tangahuru mana rua kae hau na awa 'anai dau 'o'oriai bani. 'Ado hau ra usu'i ei atadi 'ado ta'i tangahuru mana rua Ha'ataari anai Gare'i Siip.

¹⁵ Mana enjel na ha'atee tanaau 'a to'oraai mareho 'anai tohotoho nara tagorahia 'inia'i gol 'anai tohongiai 'omaa mana bani hau 'anai 'omaa mana maraaruma 'anai bani hausi. ¹⁶ 'Omaasi 'ado hai aba 'inia, ra ta'isada, tewa ana mana bwabwahora ana. Mana ahaaha na haa i hai aba

ra ta'isada ro'u, 'a 'ome 'onaai bakosi. 'Oha na enjel 'a tohongia, ni tohotoho anai 'ado aba 'e rua meru hai 'arangi kilomita. Ni tewa mana ahaaha mana bwabwahora na haua ra ta'isada hako. ¹⁷ Mana enjel 'a tohongia ro'u i bani hau 'anai 'omaasi. Ni ahaaha na haa, 'e oru tangahuru mana ono tahanga. Tohotoho na hauai enjel 'a 'onaa ro'u moi herehere nara hahaua ro'u moi sae.

¹⁸ Bani hau 'anai 'omaasi ra tau'arona 'iniaia hau ra 'unua 'iniaia Jaspaa mana ano mana mwani maho nara tau'arona 'iniaia 'omaasi ra tau'arodi 'iniaia huunai gol na ma'inora 'onaai gilaasi. ¹⁹ Ni kae hau ra dau 'oriai bani 'anai 'omaa ra ha'arauni'i 'ini'i hau 'ome goro.

Hau tahamora na dau 'oriai bani ra ha'araunia 'iniaia hau 'ome goro ra 'unua 'iniaia Jaspaa,

ruana ra raunia 'iniaia Safaa,

oruna Agit,

haina Emarol,

²⁰ rimana Oniks,

onona Kanalian,

biuna Krisolait,

waruna Beril,

siwana Topas,

tangahuruna Krisopeis,

tangahuru mana ta'ina Jasint,

mana tangahuru mana ruana Ametis.

²¹ Honohono 'ada'i ta'i tangahuru mana rua maraaruma 'anai bani ra tau'arodi 'iniaia pal, 'e ta'i pal ma'e ta'i honohono. Mana tara anai 'omaa ra tau'arodi 'iniaia huunai gol na ma'inora 'onaai gilaasi.

²² 'Au ai'a re'ia ta ruma maea na'i 'omaasi. 'Inia 'ia Araha God huunai mena mana Gare'i Siip raru awa tarau 'isi. 'Irarua nararu 'onaai ruma maea anai 'omaasi. ²³ Mana 'omaasi 'agu ai'a 'irisia'ai hura mana sina 'anai ha'amarewaa. Ni rarahana God mana Gare'i Siip raru ha'amarewaa'a. ²⁴ 'Iraaui mwani sae suri'i 'ado marau, marewa na'i 'omaasi na hua tanaraaui marewa 'anai hahano suria. Mana mwani mwaeraha rai wai'i mai toto'ora adaa'i na'i 'isi. ²⁵ Ni maraaruma na'i bara 'anai 'omaasi ra ai'a matai honosi'i, 'inia na'i 'isi 'a bwa'i rodo. ²⁶ Na mwani toto'ora adaa'i mwani marau mana maho goro ra to'ora'i rai waa'i mai na'i 'omaasi. ²⁷ I mareho 'anai haa'i 'ini'i hereta'aa mana sae hehereta'a'i miraau sae pwapwaa'i rau bwa'i awa na'i 'omaasi. 'Iraau moi nei ra awa i atadaa'i na'i buka ni tahi anai Gare'i Siip narai matai awa na'isi.

22

¹ Mana enjel 'a ha'ata'inia tanaaui wai ni tahi na wadora'i 'onaai gilaasi. 'A ahe hura'a baaniai dora heheinagu ana God mana Gare'i Siip. ² Ma ahe dio na'i 'ubutanai tara raha na'i 'omaa. 'Ado bobo i wai ra tahi ei hasi'ei ni tahi nara hungu 'ado hura suriai ta'i harisi. Rawadi 'iraaui sae suri'i 'ado marau na'i marewana ra ha'i merisini 'ini'i 'anai ha'agorohi'i daoha adaa'i.

³ Ni ha'a-mama'ai ana God 'a bwa'i dio'a i hungadaaui sae na'i 'omaasi. 'Ia God mana Gare'i Siip rarui heinagu suri'i dorani heimarungi adaru'i, miraau sae na'i 'omaasi rai ha'arahesia God. ⁴ Marai re'ia haaria God mana atana 'ai awa na'i hauraeda. ⁵ Na'i 'omaasi 'abwa'igui rodo'a ro'u ta 'oha, ma bwa'i sae nai 'irisia ta raita 'anai

ha'amarewa ma'ua 'ai 'irisiai marewanai sina. 'Inia 'ia Araha God naasi raita adaau, miraau rai heimarungi tarau beia 'onaai mwaeraha.

Na Aho'i Mai Ana Jisas

⁶ Mana enjel 'a o'ani ro'u 'iniau, “Ha'atee 'ini ra ha'a-momori ma'o matai 'u'uri'i. 'Ia Araha God na ha'ataariai Hi'ona Maea ana tanaraaui Rarabea, 'iaa 'a ha'ataariai enjel ana tanaraaui sae tatau'aro ana'i 'anai ha'ata'inia tanaraaui taha na bwa'i orema mai to'o'a.”

⁷ 'Ia Jisas 'a o'ani, “Ado'adoa! 'Inau 'abwa'i orema mawai aho'i'a mai. 'Ia God 'ai ha'agorohiraau nei ra suriai taha na ha'arangasia i bukani.”

⁸ 'Inaua Jon nau rongo'i, mau re'i'i maho 'isi. 'Oha nau rongo'i mau re'i'i hako, 'au topira'i ruru mau abwa aurui ano 'anai ha'arahesia i enjel na ha'ata'ini'i tanaau. ⁹ Mana enjel 'a o'ani, “Oi abu haua o'asi, 'inia 'inau 'e sae tatau'aro ro'u moi 'onaai'o miraau Rarabea, miraau ro'u i nei ra araisuri'i taha ra usu'i dio na'i bukani. 'Oi ha'arahesia moia God!”

¹⁰ “Oi ha'arangasi'i hura'ai taha ra ha'ata'inia tana'o na'o usua na'i bukani. 'Inia 'abwa'i orema marai to'o'a. ¹¹ 'Iraau sae ora-ora'a rai haa'i moe'a i here ora-ora'a, miraau sae hehere ta'aa rai haa'i moe'a i here ta'a'i, miraau sae goro rai haa'i moe'a i here goro, miraau sae odo-odo rai haa'i moe'a i here odo-odo.”

¹² Mia Jisas 'a o'ani, “Ado'adoa! 'Abwa'i orema mawai aho'i mai. 'Oha wai aho'i mai wai tahariraau sae suriai taha rau haa'i. ¹³ 'Inau naasi Alfa mana Omega, i taraawa'ana mana hahakona. ¹⁴ 'Ia God 'ai ha'agorohiraau nei ra wasi ha'a-wariwari'i bwana adaa'i. Miraau rai ngauai huanai hasi'ei ni tahi marai ha'awateraau

'anai siri na'i maanai bara anai 'omaa. ¹⁵ Miraauui sae hehere ta'aa mana hahai'uaasi, mana sae ra wawaasua'a, mana sae hahaingahu, mana sae ra ha'arahesi'i araaranunu, mana sae ra pwap-waari'i, rai awa na'i hura'ai murinai 'omaa."

¹⁶ "Inaua Jisas nau ha'ataariai enjel agua 'anai taroha'ini'i maho 'ini tana'amou, 'i'amou sae ni heisoi namou awa suri'i mwani dora. 'Inau 'au huta na'i burungana Mwaeraha Deved minau naasi hee'u-ni-dangi na bewaa."

¹⁷ I Hi'ona Maea miraauui sae hinihini nara 'onaai gere urao nai wainai Gare'i Siip, raru o'ani 'inia Jisas, "Oi boi!" Mia tei na rongoai ha'ateesi 'a ga'i o'ani ro'u, "Oi boi!" Mia tei na raba gono, 'oi boi! 'Onaa 'o rabasiai wai ni tahi, 'oi boi ma'oi haua, 'oi haua dadara'a moi.

¹⁸ Naani ha'atee ha'abasu agua tanaraauui nei ra rongoai ha'atee rarabea nara awa na'i bukani. 'Ia tei nai a'oi'i taha ra maani'i na'i bukani, 'ia God 'ai ha'a-mama'aia 'onaai ha'a-mama'ai ra awa na'i bukani. ¹⁹ Ma 'iatei nai rahi'i tara'i ha'atee rarabea ra hadanga'ini'i na'i bukani, 'ia God 'ai rahia ro'u baania i maho goro ra hadanga'ini'i na'i bukani, ma bwa'i awa na'i 'omaa maea, ma bwa'i haua ta hua baaniai hasi'ei ni tahi.

²⁰ 'Ia Jisas na 'unu'i maho 'ini 'a o'ani, "Ha'amomori! 'Abwa'i ore'a mawai aho'i mai!"

Naasi Araha Jisas, 'oi aho'i mai raurau.

²¹ 'Au ha'arahesi mia Araha Jisas 'ai goro 'ini'amou hako. Amen.

Taroha Goro mana Usuusua Maea
The New Testament in the Arosi language of the
Solomon Islands
Niu Testament long langguis Arosi

copyright © 2005 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Arosi

Translation by: SITAG

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-11-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 30 Nov 2021

444a3934-0a25-5ce9-b53e-5049851eb3b5